

Plan- och byggfrågor

Sammanfattning

Civilutskottet behandlar i detta betänkande 37 motioner med sammanlagt 69 yrkanden från den allmänna motionstiden 2010 som gäller plan- och byggfrågor i vid bemärkelse. Förslagen i motionerna avser till stor del frågor med direkt eller indirekt anknytning till det som regleras genom plan- och bygglagen, PBL. Vidare behandlas frågor som regleras genom lagen (1993:320) om byggförsäkring m.m., lagen (2006:985) om energideklaration för byggnader och lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m.

När det gäller plan- och bygglagstiftningen beslutade riksdagen våren 2010 att en ny plan- och bygglag ska träda i kraft den 2 maj i år. Civilutskottet har helt nyligen behandlat ett regeringsförslag om vissa kompletteringar av den nya lagen (prop. 2010/11:63, bet. 2010/11:CU23).

Utskottet avstyrker samtliga motioner som behandlas i betänkandet. När det gäller frågor med anknytning till plan- och bygglagen hänvisar utskottet till den nya lagstiftningen, tidigare ställningstaganden och till det arbete som bedrivs av Boverket och de enskilda kommunerna. Förslagen om byggförsäkringen avstyrks med hänvisningen till en nyligen framlagd promemoria med förslag i frågan. Även i övriga frågor hänvisar utskottet till pågående arbete och tidigare ställningstaganden.

I betänkandet finns 17 reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Utskottets överväganden	7
Inledning	7
Planprocessen	7
Medborgarinflytande i samhällsplaneringen	9
Översiktsplanering	10
Planering av bostadsområden	11
Näringsverksamhet i bostadsområden	12
Planering för cykeltrafik m.m.	13
Parkeringsplatser för studentbostäder	15
Planering för grönområden och platser för lek	16
Planering av handel	19
Flygbuller i planeringen	21
Planering i kustsamhällen	23
Områden med låga strålningsnivåer	25
Hästrelaterade frågor i planeringen	26
Allmänna sammankomster på offentlig plats	27
Bestämmelser om tillgänglighet	29
Inventering av tillgängligheten	30
Bygglov för husbåt	32
Bygglov för vissa anläggningar m.m.	33
Förenklade byggregler	35
Energihushållningskrav i byggreglerna	37
Nya tekniska lösningar i byggandet	39
Byggsförsäkring	41
Energideklarationer	43
Bostadsanpassningsbidrag	44
Reservationer	47
1. Planprocessen, punkt 1 (S)	47
2. Planprocessen, punkt 1 (V)	47
3. Medborgarinflytande i samhällsplaneringen, punkt 2 (MP, V)	48
4. Översiktsplanering, punkt 3 (MP)	49
5. Planering av bostadsområden, punkt 4 (V)	49
6. Planering för cykeltrafik m.m., punkt 6 (MP, V)	50
7. Parkeringsplatser för studentbostäder, punkt 7 (MP, V)	51
8. Planering för grönområden och platser för lek, punkt 8 (MP, V)	52
9. Planering av handel, punkt 9 (MP)	53
10. Planering i kustsamhällen, punkt 11 (S)	54
11. Områden med låga strålningsnivåer, punkt 12 (MP)	55
12. Allmänna sammankomster på offentlig plats, punkt 14 (S)	55
13. Bestämmelser om tillgänglighet, punkt 15 (S)	57
14. Inventering av tillgängligheten, punkt 16 (S)	57
15. Bygglov för vissa anläggningar m.m., punkt 18 (MP)	58
16. Energihushållningskrav i byggreglerna, punkt 20 (S, MP, V)	59
17. Nya tekniska lösningar i byggandet, punkt 21 (MP)	60

Bilaga

Förteckning över behandlade förslag	61
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010	61

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Planprocessen

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:C315 yrkande 3, 2010/11:C330 yrkande 3, 2010/11:C343 yrkandena 1 och 2, 2010/11:C352 och 2010/11:C358 yrkande 15.

Reservation 1 (S)

Reservation 2 (V)

2. Medborgarinflytande i samhällsplaneringen

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:So543 yrkande 12 och 2010/11:T502 yrkande 27.

Reservation 3 (MP, V)

3. Översiktsplanering

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:C311 yrkande 10 och 2010/11:T502 yrkande 26.

Reservation 4 (MP)

4. Planering av bostadsområden

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:C327 och 2010/11:C358 yrkande 13.

Reservation 5 (V)

5. Näringsverksamhet i bostadsområden

Riksdagen avslår motion 2010/11:C316.

6. Planering för cykeltrafik m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:T502 yrkandena 17 och 18 samt 2010/11:T504 yrkandena 2, 3, 13, 20 och 24.

Reservation 6 (MP, V)

7. Parkeringsplatser för studentbostäder

Riksdagen avslår motion 2010/11:C358 yrkande 18.

Reservation 7 (MP, V)

8. Planering för grönområden och platser för lek

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:C206, 2010/11:C306, 2010/11:C320, 2010/11:C321, 2010/11:So543 yrkande 13 och 2010/11:T502 yrkandena 10–12 och 14.

Reservation 8 (MP, V)

9. Planering av handel

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:C362 yrkandena 1 och 2 samt 2010/11:T502 yrkandena 21–23.

Reservation 9 (MP)

10. Flygbuller i planeringen

Riksdagen avslår motion 2010/11:C312.

11. Planering i kustsambällen

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:C298 yrkandena 1, 2, 4 och 6 samt 2010/11:N409 yrkandena 1, 2, 4 och 6.

Reservation 10 (S)

12. Områden med låga strålningsnivåer

Riksdagen avslår motion 2010/11:Fö206 yrkande 4.

Reservation 11 (MP)

13. Hästrelaterade frågor i planeringen

Riksdagen avslår motion 2010/11:MJ216 yrkandena 1 och 2.

14. Allmänna sammankomster på offentlig plats

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:C301 och 2010/11:C362 yrkande 3.

Reservation 12 (S)

15. Bestämmelser om tillgänglighet

Riksdagen avslår motion 2010/11:C225 yrkandena 1 och 2.

Reservation 13 (S)

16. Inventering av tillgängligheten

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:C202 yrkande 1 och 2010/11:C215.

Reservation 14 (S)

17. Bygglov för husbåt

Riksdagen avslår motion 2010/11:C350.

18. Bygglov för vissa anläggningar m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:C357 och 2010/11:Fö206 yrkande 3.

Reservation 15 (MP)

19. Förenklade byggregler

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:C247 yrkande 1 och 2010/11:C324.

20. Energihushållningskrav i byggreglerna

Riksdagen avslår motion 2010/11:N369 yrkandena 12 och 13.

Reservation 16 (S, MP, V)

21. Nya tekniska lösningar i byggandet

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:C283, 2010/11:C349 och 2010/11:T502 yrkande 24.

Reservation 17 (MP)

22. Byggförsäkring

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:C271, 2010/11:C282 och 2010/11:C351.

23. Energideklarationer

Riksdagen avslår motion 2010/11:C273.

24. Bostadsanpassningsbidrag

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:C202 yrkande 2 och 2010/11:Fö249 yrkande 2.

Stockholm den 29 mars 2011

På civilutskottets vägnar

Carina Ohlsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Carina Ohlsson (S), Jan Ertsborn (FP), Maria Abrahamsson (M), Eva Bengtson Skogsberg (M), Jonas Gunnarsson (S), Per Lodenius (C), Yilmaz Kerimo (S), Margareta Cederfelt (M), Jan Lindholm (MP), Carina Herrstedt (SD), Thomas Finnborg (M), Katarina Köhler (S), Cecilia Brinck (M), Amineh Kakabaveh (V), Anders Sellström (KD), Luciano Astudillo (S) och Meeri Wasberg (S).

Utskottets överväganden

Inledning

Civilutskottet behandlar i detta betänkande 37 motioner med sammanlagt 69 yrkanden från den allmänna motionstiden 2010 som gäller plan- och byggfrågor i vid bemärkelse. Förslagen i motionerna avser till stor del frågor med direkt eller indirekt anknytning till det som regleras genom plan- och bygglagen, PBL. Vidare behandlas frågor som regleras genom lagen (1993:320) om byggfelsförsäkring m.m., lagen (2006:985) om energideklaration för byggnader och lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. Motionsförslagen finns i *bilagan*.

När det gäller plan- och bygglagstiftningen har en omfattande översyn genomförts från hösten 2002 fram till att riksdagen våren 2010 beslutade (prop. 2009/10:170, bet. 2009/10:CU25, 2009/10:MJU24, 2009/10:JuU27, rskr. 2009/10:366) att den nuvarande lagen fr.o.m. den 2 maj 2011 ska ersättas av en ny plan- och bygglag (2010:900). Regeringen har i februari 2011 lagt fram ett förslag om vissa kompletteringar av den nya lagen (prop. 2010/11:63). Utskottet har helt nyligen behandlat och tillstyrkt regeringens förslag (bet. 2010/11:CU23). Regeringens proposition och den motion som väcktes i ärendet avsåg emellertid andra frågor i plan- och bygglagen än de som är aktuella i detta motionsbetänkande.

De hänvisningar till lagrum i plan- och bygglagen som finns i betänkandet avser den lag som träder i kraft den 2 maj 2011.

Planprocessen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om planprocessen. Utskottet hänvisar till den nya lagstiftningen.

Jämför reservationerna 1 (S) och 2 (V).

Motionerna

I motion 2010/11:C315 av Adnan Dibrani m.fl. (S) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om behovet av en effektiv och demokratisk planeringsprocess. Motionärerna framhåller särskilt vikten av att den nya plan- och bygglagen ger förutsättningar för rimliga handläggningstider i planeringsprocessen utan att rättssäkerheten påverkas.

Krister Hammarbergh (M) föreslår i motion 2010/11:C343 att riksdagen ska begära en översyn av PBL i syfte att bl.a. minska antalet instanser vid överklaganden av planer och bygglov (yrkande 1). Vidare förordas ett system med längsta handläggningstid för överklaganden som inte är av prejudicerande karaktär (yrkande 2).

I motion 2010/11:C352 av Erik Bengtzboe (M) framhålls behovet av att utvärdera tillämpningen av den nya plan- och bygglagen. Motionären pekar särskilt på behovet av snabbare handläggning och att undvika överklaganden efter att ett bygge påbörjats.

Enligt partimotion 2010/11:C358 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 15 bör det genomföras en översyn av plan- och bygglagen i syfte att nå demokratiska och effektiva detaljplaneprocesser. Ett likalydande förslag läggs fram i motion 2010/11:C330 av Tommy Waidelich och Börje Vestlund (båda S) yrkande 3.

Utskottets ställningstagande

De aktuella motionerna innehåller relativt allmänt hållna förslag om att planprocessen bör göras mer effektiv genom en översyn av plan- och bygglagen i syfte att uppnå bl.a. kortare handläggningstider och ett minskat antal instanser vid överklagade planer. Civilutskottet vill erinra om att ett övergripande syfte i arbetet med att utforma den nya plan- och bygglagen var att så långt som möjligt begränsa den totala tidsåtgången för planläggningen och att, där det är möjligt och lämpligt, ange tidsfrister för handläggningen av plan- och byggärenden. Detaljplaneprocessen har förenklats bl.a. genom att den nya lagen inte innehåller något generellt krav på planprogram. Vad gäller frågan om tidsfrister innebär den nya lagen bl.a. att en exploatör ska kunna ställa krav på besked inom fyra månader om kommunen avser att ta fram en detaljplan för ett område. Det införs också en handläggningstid på högst tio veckor för bygglov.

Även reglerna för överklaganden ändras i vissa avseenden. Utskottet vill också erinra om att det samtidigt med riksdagens beslut om en ny plan- och bygglag fattades beslut om att inrätta mark- och miljödomstolar (prop. 2009/10:215, bet. 2009/10:JuU27, rskr. 2009/10:364). Beslutet innebär att en ny instansordning fr.o.m. den 2 maj 2011 kommer att gälla för ärenden enligt den nya plan- och bygglagen och att en samordnad handläggning med ärenden som även gäller miljöbalken underlättas.

Det är givetvis rimligt att tillräckliga erfarenheter av den nya ordningen när det gäller reglerna om planprocessen m.m. hinner vinnas innan det blir aktuellt med förnyade överväganden i de frågor som tas upp i motionerna. Utskottet avstyrker således de aktuella motionsförslagen.

Medborgarinflytande i samhällsplaneringen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden i frågor om medborgarinflytande i samhällsplaneringen. Utskottet anser att dessa frågor även fortsättningsvis bör uppmärksammas i arbetet med att utveckla formerna för kommunernas planering.

Jämför reservation 3 (MP, V).

Motionerna

I partimotion 2010/11:T502 av Maria Wetterstrand m.fl. (MP) framhåller motionärerna ett behov av att stärka medborgarnas inflytande över samhällsplaneringen. Mot denna bakgrund föreslås ett tillkännagivande om att regeringen ska återkomma med förslag till riksdagen som skapar större möjligheter för lokalt inflytande i planeringen (yrkande 27).

Enligt partimotion 2010/11:So543 av Maria Wetterstrand m.fl. (MP) yrkande 12 bör det utvecklas metoder för hur barn och unga ska kunna ges förbättrade möjligheter att delta i samhällsplaneringen. Regeringen bör återkomma till riksdagen med en strategi på området.

Utskottets ställningstagande

Medborgarinflytandet i samhällsplaneringen kan komma till uttryck i olika sammanhang och på olika sätt. I plan- och bygglagen finns bestämmelser om att kommunen i planärenden ska samråda med en betydligt vidare krets än sakägarna. I den nya lagen har det demokratiska inslaget i översiktsplaneprocessen stärkts genom att den krets som ska ges tillfälle till samråd utökats med kommunens medlemmar. Syftet med samrådet är att få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt och att ge möjlighet till insyn och påverkan (3 kap. 9 § andra stycket).

Ett utvecklingsarbete med formerna för inflytande och insyn i planeringen ingår som en naturlig del i Boverkets verksamhet med att sprida kunskap om och goda exempel på planering med olika inriktning. När det gäller den särskilda fråga om barns deltagande i samhällsplaneringen som tas upp i en av motionerna gav Boverket 2000 ut skriften Unga är också medborgare – om barns och ungdomars inflytande i planeringen. Det kan också nämnas att Trafikverket i december 2009 fick regeringens uppdrag att tillsammans med Boverket starta, samordna och stödja ett projekt som ska öka barns och ungas inflytande i kommuners samhällsplanering. Sex utvalda kommuner kommer att arbeta med egna projekt i sina kommuner där barn och unga är i blickfånget och ska vara delaktiga under projekttiden. Hösten 2012 ska projektet återrapporteras till regeringen.

Civilutskottet anser att frågan om medborgarinflytande i samhällsplaneringen även fortsättningsvis bör uppmärksammas i arbetet med att utveckla formerna för kommunernas planering. Det gäller självfallet även när erfa-

renheterna av den nya plan- och bygglagen ska tas till vara och utvärderas. De aktuella motionerna ger emellertid inte utskottet anledning att föreslå något tillkännagivande till regeringen i frågan. Motionerna 2010/11:T502 yrkande 27 och 2010/11:So543 yrkande 12 avstyrks således.

Översiktsplanering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår två motionsförslag om översiktsplanering. Utskottet hänvisar till den nya lagstiftningen och anser inte att förslagen bör föranleda något tillkännagivande från riksdagen.

Jämför reservation 4 (MP).

Motionerna

I motion 2010/11:C311 av Irene Oskarsson (KD) yrkande 10 föreslås ett tillkännagivande om att långsiktiga planer för strategisk markanvändning bör skapas så att olika typer av verksamheter kan samexistera. Motionären framhåller bl.a. att översiktsplaneringen bör samordnas med en regional och lokal utvecklingsplanering.

Enligt partimotion 2010/11:T502 av Maria Wetterstrand m.fl. (MP) yrkande 26 bör kommunernas översiktsplanering tillmätas stor vikt vid rätts-tillämpningen, när kommunen planerat på ett sätt som bidrar till miljömålen och hållbar utveckling.

Utskottets ställningstagande

Översiktsplanen ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. Bestämmelser om översiktsplan finns i tredje kapitlet i den nya plan- och bygglagen. Dessa bestämmelser har givits en delvis ny utformning i syfte att stärka översiktsplanens strategiska funktion. Det ska av översiktsplanen framgå bl.a. hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen (3 kap. 5 § 4). Enligt författningskommentarerna i propositionen om den nya plan- och bygglagen innebär detta att sambanden mellan översiktsplanen och t.ex. regionala tillväxt- och utvecklingsprogram, länsplaner för transportinfrastruktur, de transportpolitiska målen, miljö kvalitetsmålen och regionala klimat- och energistrategier bör redovisas i planen.

När det gäller förslaget i en av motionerna om att översiktsplaneringen bör tillmätas stor vikt vid rättstillämpningen bör det påpekas att översiktsplanen inte är bindande. Detta framhålls också särskilt i den nya lagen (3

kap. 3 §). Det innebär att översiktsplanen inte är bindande för kommande beslut i t.ex. plan- och lovärenden, men däremot ger en redovisning av kommunens inställning i de frågor som kan uppkomma i dessa sammanhang.

De aktuella motionsförslagen bör enligt utskottets mening inte föranleda något tillkännagivande från riksdagen, varför de avstyrks.

Planering av bostadsområden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår två motionsförslag om planering av bostadsområden. Utskottet hänvisar till de krav som finns uppställda i plan- och bygglagen och till de enskilda kommunernas ansvar.

Jämför reservation 5 (V).

Motionerna

Två motioner tar upp frågor som kommunerna särskilt bör beakta vid planering för tillkommande bostadsbebyggelse.

I partimotion 2010/11:C358 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 13 föreslås att riksdagen ger regeringen till känna att det är angeläget att kommunerna planerar för blandade boendeformer genom kompletteringsbebyggelse.

Enligt motion 2010/11:C327 av Kerstin Engle (S) tas det ibland inte tillräcklig hänsyn till behovet av barnomsorg vid stadsplanering och byggande av nya bostadsområden. Motionären anser därför att riksdagen bör förorda en översyn av lagen i syfte att kommunerna ska lämna utrymme för skola och barnomsorg i nya områden.

Utskottets ställningstagande

Överväganden om bebyggelsens närmare inriktning och vilken samhällsservice som bör beredas plats ingår givetvis som en självklar del i kommunernas arbete med planläggning av nya bostadsområden eller kompletteringsbebyggelse. De allmänna och enskilda intressen som ska beaktas vid planläggningen framgår av andra kapitlet i den nya plan- och bygglagen. Där anges bl.a. att planläggning ska syfta till att mark- och vattenområden används för det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov. Vidare anges att planläggning bl.a. ska främja en från social synpunkt god livsmiljö som är tillgänglig och användbar för alla grupper. Vid planläggning ska bebyggelse utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till bl.a. behovet av framtida förändringar och kompletteringar. Det ska också tas hänsyn till behovet av att det inom eller i nära anslutning till ett område med sammanhållen bebyggelse finns bl.a. möjligheter att anordna en rimlig samhällsservice.

Det får således förutsättas att kommunerna i sitt planarbete tar upp exempelvis frågan om en kompletteringsbebyggelse i ett bostadsområde ska inriktas på småhus eller flerbostadshus och om förutsättningar finns för att inom området erbjuda en erforderlig samhällsservice i form av bl.a. barnomsorg. Det är emellertid kommunerna själva som svarar för att bedöma behov och lämplighet i bl.a. dessa avseenden. Något tillkännagivande till regeringen i frågan kan inte anses vara behövligt. Motionerna avstyrks.

Näringsverksamhet i bostadsområden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om att underlätta etablering av näringsverksamhet i bostadsområden. Utskottet hänvisar till överväganden i samband med översynen av plan- och bygglagen.

Motionen

I motion 2010/11:C316 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M) föreslås ett tillkännagivande om att plan- och bygglagen bör ses över i syfte att stärka den fria etableringsrätten. Motionären anser att det bör vara lättare att etablera viss näringsverksamhet i ett område som enligt plan är avsett för bostäder.

Utskottets ställningstagande

Som utskottet förstår förslaget syftar motionären bl.a. på den situationen när en byggnad inom planlagt område helt eller delvis tas i anspråk för ett annat ändamål än den senast använts för, exempelvis vid etablering av viss näringsverksamhet i en byggnad som använts för bostadsändamål. En sådan ändrad användning kan stå i strid mot en bestämmelse i detaljplan.

I en detaljplan får kommunerna bestämma bl.a. om byggnaders användning (4 kap. 11 § 2). Det krävs bygglov för en ändring av en byggnad som innebär att byggnaden helt eller delvis tas i anspråk för annat ändamål än det som byggnaden senast använts för (9 kap. 2 § första stycket 3 a. Om den bygglovspliktiga åtgärden inte är förenlig med detaljplanen kan en planändring vara nödvändig. Det finns emellertid ett visst begränsat utrymme att ge bygglov för åtgärder som avviker från gällande detaljplan, bl.a. om avvikelsen är liten och förenlig med detaljplanens syfte (9 kap. 31 § 3).

Frågan om att vidga utrymmet för planavvikelser har diskuterats i de utredningar som låg till grund för regeringens förslag om den nya plan- och bygglagen. I detta sammanhang har bl.a. frågan om etablering av viss näringsverksamhet berörts. I Byggprocessutredningens betänkande (SOU 2008:68) föreslogs en vidgning som innebar möjlighet att medge bygglov till åtgärder som strider mot en detaljplan om åtgärden är godtagbar med

hänsyn till dess omfattning och planens syfte. I propositionen En enklare plan- och bygglag (prop. 2009/10:170) föreslogs emellertid endast viss språklig ändring i regleringen av möjligheten till avvikelser från detaljplan. Regeringen bedömde att det för närvarande inte finns tillräckligt beredningsunderlag för att i sak ändra de nuvarande bestämmelserna om avvikelser från plan.

Utskottet är inte berett att föreslå förnyade överväganden i den aktualiserade frågan. Den nya plan- och bygglagen bör ha varit i kraft under en tid, och viss erfarenhet bör ha hunnit vinnas av lagens tillämpning, innan det kan bli aktuellt att åter ta upp frågor om bl.a. möjligheten till etableringar som innebär avvikelser från plan. Motion 2010/11:C316 avstyrks således.

Planering för cykeltrafik m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om planering för cykeltrafik m.m. Utskottet hänvisar till ett tidigare ställningstagande och flera regeringsuppdrag.

Jämför reservation 6 (MP, V).

Motionerna

Enligt partimotion 2010/11:T502 av Maria Wetterstrand m.fl. (MP) behöver det utvecklas riktlinjer för planeringen vad gäller tillgången till cykel-parkeringar och närheten till kollektivtrafik. Motionärerna anser att Boverket bör utforma en miniminorm dels för antalet cykelparkeringar vid nybyggnation av bostäder i tätort (yrkande 17), dels för avståndet till kollektivtrafik vid nybyggnation av bostäder i tätort (yrkande 18).

I motion 2010/11:T504 av Stina Bergström m.fl. (MP) föreslås ett antal åtgärder i syfte att stärka cykeltrafikens ställning och begränsa biltrafiken. Motionärerna anser att Boverket bör utfärda rekommendationer för kommunernas detaljplanering som innebär att en miniminorm används för cykel-parkeringar vid nyetablering av bostäder och för arbetsplatsparkering (yrkande 2) och att bilars kantparkeringar tas bort för att använda utrymmet för kollektivtrafik och/eller cykeltrafik (yrkande 24). Boverket bör enligt motionen även utfärda rekommendationer om bilfria zoner kring alla skolor med undantag för funktionshindrade och nödvändiga transporter (yrkande 20). Enligt motionen bör regeringen återkomma till riksdagen med förslag om ändring i plan- och bygglagen som tydliggör att kommuner ska ta in planeringen av cykelbanor i översiktsplanen (yrkande 3). Riksdagen bör även i ett tillkännagivande förorda en översyn av plan- och bygglagen och trafiklagstiftningen med utgångspunkt i cyklisternas behov samt ur ett klimatperspektiv (yrkande 13).

Regeringsuppdrag m.m.

Regeringen gav 2009 Boverket i uppdrag att utarbeta vägledning för hur cykelparkering ska beaktas i den fysiska planeringen, så att andelen cykeltrafik ökar och kombinerade resor med cykel- och kollektivtrafik underlättas. Uppdraget redovisades i en rapport i december 2009. Boverket gav våren 2010 också ut skriften Gör plats för cykeln – vägledning och inspiration för planering av cykelparkering vid stationer och resecentra. I denna skrift finns hänvisningar till ytterligare ett antal skrifter med råd om och exempel på utformning av cykelparkeringar. Även Trafikverket (tidigare Vägverket) har publicerat ett antal rapporter med inriktning på bl.a. de frågor som tas upp i motionerna.

Regeringen beslutade i september 2010 att tillsätta en särskild utredare som ska se över de regler som påverkar förutsättningarna för att cykla. Översynen ska syfta till att öka cykeltrafiken och göra den säkrare. Enligt regeringens direktiv (dir. 2010:93) bör utredaren i första hand se över de bestämmelser som reglerar planering och utformning av trafikmiljön samt trafikreglerna för cykeltrafik. Vidare bör utredaren se över de regler och andra förutsättningar som påverkar cykelparkering och möjligheten att ta med cykel på tåg och buss. Enligt direktivet står det utredaren fritt att även ta upp andra regler och förutsättningar som är viktiga i sammanhanget. Uppdraget ska redovisas senast den 1 maj 2012.

Regeringen har även givit Trafikverket och Transportstyrelsen i uppdrag att i samråd med kommuner, berörda myndigheter och organisationer utarbeta en strategi och handlingsplan för ökad och säker cykling. Arbetet ska redovisas senast den 1 december 2011.

Tidigare behandling

Med anledning av regeringens förslag om den nya plan- och bygglagen väcktes en motion (MP) med delvis motsvarande förslag som i de nu aktuella motionerna. Enligt motionen bör cykel- och kollektivtrafik utgöra norm i kommunal stadsplanering. Motionärerna framhöll bl.a. behovet av en begränsning av antalet parkeringsplatser kopplat till kvaliteten på kollektivtrafiken och en miniminorm för cykelparkering. Vid behandling av motionen (bet. 2009/10:CU25) redogjorde utskottet för regleringen i den nya plan- och bygglagen med betydelse för de överväganden i frågor om trafikförsörjning m.m. som kommunerna ska göra i samband med planläggning och i ärenden om bygglov. Vad gäller Boverkets arbete med metodutveckling och kunskapsspridning uppmärksammade utskottet särskilt rapporten Planer som styrmedel för att minska samhällets klimatpåverkan (Boverket 2010). I rapporten framhålls möjligheterna för kommunerna att i arbetet med bl.a. översiktsplan och detaljplan lyfta fram frågor om en trafik- och transportplanering med inriktning på cykel- och kollektivtrafik. I rapporten redovisas även exempel från kommuner som särskilt arbetat med bl.a. cykelplanering. Utskottet anförde följande i sitt ställningstagande till motionsförslagen.

Trafikplaneringen vad gäller cykel och allmänna kommunikationer har på olika sätt givits uppmärksamhet genom åren, inte minst genom Boverkets rapport. Kommunerna har ett stort ansvar när det gäller trafikplaneringen och dess betydelse för bl.a. miljön och klimatet. Utskottet anser inte att lagstiftningen behöver än mer tydliggöra detta, varken mer övergripande eller detaljerat. Motionen avstyrks.

Utskottets ställningstagande

Civilutskottet vidhåller sin uppfattning i de frågor som var aktuella vid beredningen våren 2010. Vad gäller den mer specifika frågan om cykelparkeringar som tas upp i de nu aktuella motionerna kan utskottet därutöver hänvisa till det ovan omnämnda regeringsuppdraget och den vägledning som Boverket utarbetat. Som framgått ovan har regeringen även givit flera andra uppdrag som syftar till att underlätta för cykeltrafiken.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet de nu aktuella motionsförslagen.

Parkeringsplatser för studentbostäder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om parkeringsplatser för studentbostäder. Utskottet hänvisar till att ett kunskapsunderlag i den fråga som föranlett motionsförslaget kommer att tas fram under innevarande år.

Jämför reservation 7 (MP, V).

Motionen

I motion 2010/11:C358 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 18 föreslås att det ska vara möjligt att bygga bostäder, exempelvis studentlägenheter, utan andra tillhörande parkeringsplatser än för handikappfordon.

Vissa bestämmelser om parkering

I den nya plan- och bygglagen anges att kommunen i en detaljplan får bestämma de krav i fråga om att ordna utrymme för parkering, lastning och lossning som behövs med hänsyn till 8 kap. 9 § första stycket 4, placeringen och utformningen av parkeringsplatser, och att viss mark eller vissa byggnader inte får användas för parkering (4 kap. 13 §). En obebyggd tomt som ska bebyggas ska ordnas så att det på tomten eller i närheten av den i skälig utsträckning finns lämpligt utrymme för parkering, lastning och lossning av fordon (8 kap. 9 § första stycket 4).

Bestämmelserna överensstämmer i princip med motsvarande reglering i hittills gällande PBL. I nya PBL har emellertid även införts en bestämmelse om att det under vissa förutsättningar gäller att anordnande av fria

som är lämplig för lek och utevistelse har företräde om det inte finns tillräckliga utrymmen för att ordna både friyta och parkering (8 kap. 9 § andra stycket).

Utskottets ställningstagande

Som framgår av de ovan återgivna bestämmelserna om parkering i den nya plan- och bygglagen får kommunen genom bestämmelser i detaljplan ta ställning till frågor om behov och utformning av parkeringsplatser. Många kommuner har utarbetat s.k. parkeringsnormer som riktlinjer för de krav som bör ställas för parkeringsförsörjningen i samband med planläggning och ansökan om bygglov. Dessa normer är avsedda att förenkla handläggningen av ärenden men har ingen direkt rättslig verkan.

Regeringen har uppmärksammat den fråga om behovet av parkeringsplatser för studentbostäder som tas upp i motionen. I regleringsbrevet för 2011 (M2010/4959/A) anges att Boverket i en särskild rapport till Regeringskansliet senast den 31 december 2011 bl.a. ska redovisa hur kommunerna hanterar frågan om lägre krav på parkeringsplatser för studentbostäder.

Utskottet vill framhålla att det torde stå kommunerna fritt att utarbeta särskilda parkeringsnormer för studentbostäder och annat kategoriboende. Det kan vidare konstateras att ett kunskapsunderlag i de frågeställningar som föranlett motionsförslaget kommer att tas fram under innevarande år. Motionen avstyrks mot denna bakgrund.

Planering för grönområden och platser för lek

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om planering för grönområden och platser för lek. Utskottet framhåller vikten av att dessa frågor beaktas i planarbetet och hänvisar bl.a. till det arbete som bedrivs av de enskilda kommunerna och Boverket.

Jämför reservation 8 (MP, V).

Motionerna

Ett antal motionsförslag gäller olika frågor om hur behovet av grönområden och platser för trädgårdsodling, lek och utevistelse bör uppmärksammas och tillgodoses genom kommunernas planering.

I motion 2010/11:C206 av Kerstin Lundgren (C) föreslås att riksdagen ska göra ett tillkännagivande om de gröna kilarna i Stockholms län. Enligt motionären är det viktigt att nya gröna kilar planeras och grönstrukturen utvecklas.

Anita Brodén m.fl. (FP) föreslår i motion 2010/11:C306 att riksdagen i ett tillkännagivande ska framhålla behovet av trädgårdar, parker och andra grönområden för människors hälsa och för miljön. Motionärerna anser att

den nya plan- och bygglagen innebär att värdet av grönområden tydliggörs. De framhåller vidare att det är angeläget att de gröna miljöernas betydelse för miljön och folkhälsan uppmärksammas och tas till vara också fortsättningsvis.

Enligt motion 2010/11:C320 av Bo Bernhardsson (S) bör riksdagen i ett tillkännagivande framhålla behovet av åtgärder för att bostadsnära kolonilotter ska bli tillgängliga för många fler i framtidens hållbara städer. Motionären anser att staten tydligare måste framhålla kommunernas ansvar för att koloniträdgårdar anläggs och bevaras. Vidare anser motionären att en utredning bör genomföras om priskontroll vid upplåtelse av kolonilotter. Samma motionär föreslår i motion 2010/11:C321 att regeringen ska ge Boverket och andra berörda myndigheter i uppdrag att främja att kommunerna bättre integrerar trädgårdsodling i stadsplaneringen. Vidare bör regeringen utreda hur städernas livsmedelsförsörjning ska säkras och vilken roll som husbehovsodlingen spelar i detta sammanhang.

I partimotion 2010/11:T502 av Maria Wetterstrand m.fl. (MP) läggs det fram förslag om fyra tillkännagivanden i frågor om bostadsnära natur. Motionärerna anser att Boverket bör

- utforma riktlinjer för att alla barn ska ha tillgång till en lekpark/parklek och möjlighet till fri lek i sitt närområde (yrkande 10)
- ge kommunerna riktlinjer och stöd så att de kan säkerställa att alla medborgare har tillgång till bostadsnära natur inom 300 meter (yrkande 11)
- utveckla rekommendationer kring hur friytebegreppet bör tolkas för att tillgodose vårt behov av bostadsnära, tillgängliga och användbara friytor (yrkande 12)
- utforma riktlinjer för hur kommuner ska kunna skapa mer plats för grönområden, lekplatser och kultur i städerna, genom att minska behovet av parkeringsplatser, exempelvis genom bilpooler och ökat resande med kollektivtrafik (yrkande 14).

Enligt partimotion 2010/11:So543 av Maria Wetterstrand m.fl. (MP) yrkande 13 bör regeringen ge Boverket i uppdrag att ta fram en norm för barns tillgång till lektytor. Syftet med normen är enligt motionärerna att hjälpa kommunerna och bostadsföretagen i deras planering.

Vissa bestämmelser om grönområden och platser för lek

I den nya plan- och bygglagen anges att det vid planläggning ska tas hänsyn till behovet av att det inom eller i nära anslutning till områden med sammanhållen bebyggelse finns parker och andra grönområden samt lämpliga platser för lek, motion och annan utvistelse (2 kap. 7 § 3 och 4). Vidare anges i lagen att om en tomt ska bebyggas med byggnadsverk som innehåller en eller flera bostäder eller lokaler för fritidshem, förskola, skola eller annan jämförlig verksamhet, ska det på tomten eller i närheten

av den finnas tillräckligt stor friyta som är lämplig för lek och utevistelse. Om det inte finns tillräckliga utrymmen för att ordna både friyta och parkering ska man i första hand ordna friyta (8 kap. 9 § andra stycket).

Utskottets ställningstagande

Frågor om behovet av bl.a. grönområden och platser för lek i den byggda miljön ingår som en självklar del i kommunernas arbete med planläggning. Det framgår också klart av lagstiftningen att dessa frågor ska ha stor tyngd i planarbetet.

Även i Boverkets arbete med metodutveckling och kunskapsspridning till kommunerna har dessa frågor uppmärksammats i ett flertal sammanhang. Som exempel på Boverkets insatser på området kan nämnas att regeringen 2006 gav verket i uppdrag att utveckla en modell och vägledning som, inom ramen för den fysiska planeringen på kommunal nivå, syftar till att säkra tillgången till bostadsnära natur. Som ett resultat av detta uppdrag gav Boverket 2007 ut skriften *Bostadsnära natur – inspiration & vägledning*. Skriften syftar till att inspirera och ge stöd till kommunerna i deras arbete med att säkra tillgången till de grönområden som finns nära bostäderna. Vidare publicerade Boverket i mars 2010 skriften *Mångfunktionella ytor – klimatanpassning av befintlig byggd miljö och tätorter genom grönstruktur*. Skriften är slutresultatet av ett projekt som genomförts i samarbete mellan Boverket, Länsstyrelsen i Skåne län, Sveriges Kommuner och Landsting, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap samt Movium. Syftet med skriften är att öka medvetenheten och kunskapen om grönstrukturen, grönytorna, mellanrummen och friytorna i stad och tätort. I skriften finns också hänvisningar till ett antal andra kunskapskällor för kommunernas arbete med frågor om grönstrukturen. Boverket har med utgångspunkt i skriften också givit ut broschyren *Låt staden grönska* i syfte att ge inspiration till beslutsfattare inom kommun och stat.

Utskottet kan även erinra om de statliga satsningar som under de senaste åren gjorts under rubriken *Hållbara städer*. Riksdagen har anslagit medel till ett ekonomiskt stöd till hållbara städer om totalt 340 miljoner kronor under perioden 2009–2010. Vidare har regeringen tillsatt en delegation med uppgiften att verka för en hållbar utveckling av städer, tätorter och bostadsområden. Miljö- och jordbruksutskottet har genomfört en uppföljning av denna satsning där även ledamöter från civilutskottet har deltagit. Resultatet av uppföljningen finns publicerat i en rapport från riksdagen (2010/11:RFR2). Miljö- och jordbruksutskottet redovisade i december 2010 sina överväganden med anledning av uppföljningen i sitt budgetbetänkande om utgiftsområde 20 (bet 2010/11:MJU1). I betänkandet konstaterar miljö- och jordbruksutskottet att frågor om grönområdets betydelse och möjligheterna till lokal odling i städerna har vägts in i satsningen på hållbara städer.

Civilutskottet vill i sammanhanget även framhålla de forskningsinsatser som görs för att öka kunskapen i bl.a. de frågor som motionärerna tar upp. På uppdrag av civilutskottet, trafikutskottet och miljö- och jordbruksutskottet har det inom riksdagen nyligen tagits fram en forskningsöversikt med fokus på hur hållbara och klimatsmarta städer kan se ut i framtiden (Rapport från riksdagen 2010/11:RFR3). I denna översikt framhålls betydelsen av att den s.k. grön- och blåstrukturen beaktas i stadsplaneringen. Några exempel på en praktisk tillämpning av den nya kunskapen redovisas också.

Sammanfattningsvis delar utskottet motionärernas syn på vikten av att frågor om grönområden beaktas i planarbetet och att behovet av ytor för bl.a. lek, rekreation och trädgårdsodling tillgodoses. Utskottet kan också konstatera att dessa frågor uppmärksammas i olika former av statliga myndigheter och genom särskilda satsningar. När det gäller de närmare formerna för hur dessa frågor bör hanteras i olika kommuner eller mer detaljerade synpunkter på hur plan- och bygglagens krav i dessa avseenden bör tillgodoses avstår utskottet från att ta ställning. Sådana frågor får överlåtas till de enskilda kommunerna och till det metodutvecklingsarbete som bedrivs av bl.a. Boverket.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet de aktuella motionsförslagen.

Planering av handel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om planering av handel. Utskottet hänvisar till ett tidigare ställningstagande i frågan.

Jämför reservation 9 (MP).

Motionerna

I motion 2010/11:C362 av Tina Ehn m.fl. (MP) föreslås att det införs ett moratorium om fem år då man inte ska få tillåta att några nya externa köpcentrum byggs (yrkande 1). Vidare föreslås att gällande regelverk ska ses över och att en ny lagstiftning ska föreskriva obligatorisk samordning mellan närliggande kommuner vid planering av externhandel (yrkande 2).

Enligt partimotion 2010/11:T502 av Maria Wetterstrand m.fl. (MP) är dagens utveckling mot en allt större andel externhandel varken socialt eller ekologiskt hållbar. Riksdagen föreslås därför i ett tillkännagivande till regeringen framhålla vikten av att ge bra och långsiktiga villkor för butiker och annan service i närområdet (yrkande 21). Vidare föreslås att det införs ett femårigt moratorium för nybyggnation av externa köpcentrum (yrkande 22). Under tiden för moratoriet bör lagstiftningen ändras så att regionplaner och regionplaneorgan ges ökad tyngd och att länsstyrelserna får till uppgift att leda och styra en regionalpolitisk handelsstrategi. Riksdagen

bör enligt motionen begära att regeringen ska återkomma med förslag om förändringar i bestämmelserna om översiktsplaner och regionplaner i syfte att skapa en långsiktigt hållbar utveckling av handelsetableringar (yrkande 23).

Utskottets ställningstagande

Med anledning av propositionen om den nya plan- och bygglagen väcktes en motion (MP) med delvis motsvarande förslag som i de nu aktuella motionerna. Förslaget gällde ändringar i bestämmelserna om översiktsplan och regionplan med syfte att etablering av nya eller utbyggnad av befintliga köpcentrum ska kunna förhindras av vissa skäl samt att kommunerna genom regionplaner eller regionplaneorgan gemensamt ska kunna fatta beslut i frågor som gäller regionens handelspolitik. Civilutskottet anförde följande med anledning av motionen (bet. 2009/10:CU25).

Miljö- och klimathänsynen har stärkts i den nya PBL liksom det mel-lankommunala och regionala samarbetet. Enligt utskottets mening saknas skäl att införa särskilda regler om köpcentrum med den inriktning mot nyetablering och utbyggnad som föreslås i motionen. Denna avstyrks.

Det ska uppmärksammas de krav som ställs på miljökonsekvensbeskrivningen om genomförandet av en detaljplan kan antas få en betydande miljöpåverkan på grund av att planområdet får tas i anspråk för ett köpcentrum (4 kap. 34 § nya PBL).

Utskottet vidhåller sin uppfattning att det inte finns skäl att genomföra en översyn av plan- och bygglagen med den förordade inriktningen eller införa ett moratorium för externa köpcentrum. Planeringen av handelsetableringar och de avvägningar som måste göras i dessa sammanhang bör kunna hanteras inom den nya plan- och bygglagens regelverk. Även på detta område kan det naturligtvis finnas behov av metodutveckling och spridning av goda exempel på hur frågor om handel kan hanteras i kommunernas planarbete. Boverket har också givit ut flera skrifter om planering och handel. Det kan vidare nämnas att den typ av avvägningar som föranlett motionerna tas upp i den tidigare omnämnda rapporten Planer som styrmedel för att minska samhällets klimatpåverkan (Boverket 2010). I rapporten redovisas erfarenheter av hur man genom detaljplanering och översiktsplanering kan minska samhällets klimatpåverkan. En av de frågor som särskilt tas upp i rapporten är detaljhandelsstrukturen och hur kommunen kan utforma en handelspolicy.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå de aktuella motionsförslagen.

Flygbuller i planeringen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om frågor om flygbuller i planeringen. Utskottet hänvisar till åtgärder som redan vidtagits av berörda myndigheter och regeringen när det gäller de frågor som föranlett motionen.

Motionen

I motion 2010/11:C312 av Andreas Norlén (M) behandlas de problem som flygbuller kan förorsaka vid planeringen av nya bostadsområden. Enligt motionen medför den nuvarande tillämpningen av riktvärden för buller från flygtrafik orimliga restriktioner för bostadsbyggande i bl.a. Linköping. Enstaka "bullertoppar" från flygtrafik har lett till att bostadsbyggande inte tillåts i vissa områden. Motionären pekar på att Boverket och Naturvårdsverket har gjort olika tolkningar av hur riktvärdena ska tillämpas. I motionen föreslås mot denna bakgrund att riksdagen i ett tillkännagivande ska begära att regeringen återkommer till riksdagen med förslag om nya riktvärden som ansluter till förslag framlagt av Boverket.

Bakgrund

Riksdagen ställde sig våren 1997 bakom vissa riktvärden för trafikbuller som regeringen redovisade i propositionen Infrastruktur för framtida transporter (prop. 1996/97:53, bet. 1996/97:TU7, rskr. 1996/97:174). För flygbuller angavs bl.a. ett riktvärde med innebörden att utomhusnivån FBN 55 dB(A) vid byggnadens fasader normalt inte bör överskridas vid nybyggnation av bostadsbebyggelse eller vid nybyggnation eller väsentlig ombyggnad av trafikinfrastruktur.

Boverket fick 2008 regeringens uppdrag att utarbeta ett fördjupat underlag och klargörande vägledning för tillämpning av de av riksdagen behandlade riktvärdena inom flygbullerutsatta områden. Som ett resultat av detta regeringsuppdrag har Boverket utarbetat handboken Flygbuller i planeringen (Boverket, december 2009) som även innehåller Boverkets allmänna råd 2009:1 om lokalisering av bostäder i områden utsatta för flygbuller.

Riksrevisionen har granskat om statens styrning vid planläggning och byggande av bostäder i bullerutsatta miljöer har gett förutsättningar för en effektiv och transparent plan- och byggprocess. Resultatet av granskningen har redovisats i en granskningsrapport (RiR 2009:5). Riksrevisionens styrelse beslutade att överlämna slutsatserna av denna granskning till riksdagen i form av en redogörelse (redog. 2009/10:RRS2). I anslutning till detta redovisade Riksrevisionens styrelse även vissa överväganden i frågan. Styrelsen hänvisade bl.a. till att granskningen påvisat behov av en bättre samsyn och samordning mellan statliga myndigheter i frågor om buller i

plan- och byggprocessen. Vidare hänvisade styrelsen till att regeringen, enligt granskningen, genom bristande styrning medverkat till vissa tolkningsproblem och olika bedömningar på regional och lokal nivå. Styrelsen framhöll att det är viktigt att regeringen snarast ser över vilka åtgärder som behövs för att tillämpningen av regelverket avseende buller ska bli mer transparent och förutsägbart.

Vid riksdagsbehandlingen av redogörelsen väcktes två motioner med förslag om att riksdagen genom ett tillkännagivande till regeringen skulle ställa sig bakom det som Riksrevisionens styrelse anfört. Civilutskottet ansåg emellertid inte att det fanns behov av ett tillkännagivande enligt motionsförslagen. Utskottet hänvisade till att regeringen redan tagit del av resultaten från Riksrevisionens granskning och för riksdagen redovisat sin syn i de aktualiserade frågorna samt lagt fram flera förslag till riksdagen och vidtagit åtgärder som kan bidra till en bättre transparens och förutsägbarhet i plan- och byggprocessen vad gäller bl.a. bullerfrågorna. Vidare anförde utskottet följande.

Civilutskottet anser att det i dagsläget är alltför tidigt att bedöma i vilken utsträckning som de redan vidtagna respektive planerade åtgärderna kan bidra till att undanröja de problem med hanteringen av regelverken avseende buller i plan- och byggprocessen som Riksrevisionen påtalat. Frågan om behovet av ytterligare insatser för att komma till rätta med problem med bl.a. samsyn och samordning i planprocessen behöver sannolikt ägnas stor uppmärksamhet även i fortsättningen. Utskottet kan konstatera att detta också är regeringens avsikt.

Riksdagen lade på utskottets förslag redogörelsen till handlingarna (bet. 2009/10:CU26, rskr. 2009/10:367).

Utskottets ställningstagande

Som framgår av ovanstående bakgrund har Boverket utarbetat en handbok till ledning för kommunernas planering av bostadsområden som är utsatta för flygbuller. De tolkningsproblem avseende tillämpningen av riktvärden m.m. som tidigare kan ha förekommit i sammanhanget har uppmärksamats av Riksrevisionen och även föranlett vissa ställningstaganden och åtgärder från regeringens sida. Regeringen har också framhållit att man följer utvecklingen vad gäller bullerfrågorna nära och upprätthåller en dialog med berörda myndigheter i syfte att skapa tydlighet och transparens i styrningen (se bet. 2009/10:CU26 s. 7–9).

Utskottet kan konstatera att åtgärder redan har vidtagits av berörda myndigheter och regeringen när det gäller de frågor som föranlett motionen. Något tillkännagivande från riksdagen kan inte anses vara behövligt. Motion 2010/11:C312 avstyrks således.

Planering i kustsamhällen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om planering i kustsamhällen. Utskottet hänvisar bl.a. till tidigare ställningstaganden, de enskilda kommunernas planarbete och olika former av planeringsstöd.

Jämför reservation 10 (S).

Motionerna

Jan-Olof Larsson och Peter Hultqvist (båda S) tar i motion 2010/11:C298 upp de särskilda planeringsförutsättningar som råder i kust- och skärgårdssamhällen och föreslår att riksdagen i ett tillkännagivande till regeringen ska förorda vissa åtgärder för att underlätta åretruntboende på dessa orter. Motsvarande förslag läggs fram i den likalydande motionen 2010/11:N409 av Kenneth G Forslund m.fl. (S).

Det bör enligt motionerna erbjudas en mer blandad bebyggelse med olika bostadstyper och upplåtelseformer (yrkande 1). Vidare bör förutsättningarna för att ge kommunerna möjlighet att i planprocessen avsätta nya bostadsområden för åretruntboende prövas (yrkande 2). De som är åretruntboende och folkbordförda på orten bör ges ett större inflytande över detaljplanprocessen än de fritidsboende (yrkande 4). Slutligen föreslås att regeringen ska se över vilka möjligheter det finns för att klara de miljökrav på vatten- och avloppsnät som staten ställer på kommuner med stor turism (yrkande 6).

Bakgrund

Frågor om olika sätt att gynna åretruntboende i förhållande till fritidsboende, särskilt på orter med högt utbildningsstryck, har övervägts i flera sammanhang och med skilda utgångspunkter. En ordning som innebär att en kommun i plan kan förbjuda att en bostad används för fritidsändamål har övervägts men förkastats av en tidigare regering (prop. 1998/99:126). Den dåvarande regeringen ansåg att det skulle vara en omständlig och kostsam process, inte minst avseende beståndet. I detta sammanhang förkastades också andra ofta diskuterade åtgärder som syftade till att stödja permanentboende. Det gällde bl.a. tillståndsprövning där kriteriet för tillstånd utgör den enskilde förvärvarens behov av fastigheten eller det allmänna intresset av att viss bosättning sker på fastigheten liksom priskontroll. Riksdagen har vid flera tillfällen avslagit motionsförslag som gällt regleringar av permanent- och fritidsboende och säkerställande av åretruntboende (senast i bet. 2007/08:CU8).

Vad gäller frågan om samrådsprocessen vid arbetet med att ta fram detaljplan anges i den nya plan- och bygglagen att kommunen ska ge tillfälle till samråd med bl.a. de kända sakägarna och de kända bostadsrättsha-

vare, hyresgäster och boende som berörs, de kända organisationer av hyresgäster som har avtal om förhandlingsordning för en berörd fastighet eller, om någon förhandlingsordning inte gäller, som är anslutna till en riksorganisation inom vars verksamhetsområde en berörd fastighet är belägen, och de myndigheter, sammanslutningar och enskilda i övrigt som har ett väsentligt intresse av förslaget (5 kap. 11 § första stycket 2–4).

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar motionärernas syn på att en blandad bebyggelse med olika bostadstyper och upplåtelseformer kan ge bättre förutsättningar för olika typer av hushåll att hitta ett attraktivt boende och på så sätt stimulera till inflyttning. Som redan tidigare framhållits i detta betänkande får det emellertid förutsättas att varje enskild kommun i sitt planarbete beaktar sådana frågor och hittar lösningar som är lämpliga och möjliga med hänsyn tagen till de lokala förhållandena. Ett tillkännagivande till regeringen om vikten av en blandad bebyggelse i kustsamhällen kan inte anses fylla något reellt syfte.

Tanken på att genom plan förbjuda att en bostad används för fritidsändamål har, som framgått ovan, tidigare prövats och förkastats. Utskottet är inte berett att mot bakgrund av vad som anförs i motionerna föreslå några förnyade överväganden med denna utgångspunkt.

Den samrådskrets i detaljplaneärenden enligt den nya plan- och bygglagen som återgivits ovan motsvarar den som anges i den gamla, ännu gällande, lagen. Någon bestämmelse om att sakägarnas synpunkter ska tillmätas olika tyngd med hänsyn tagen till exempelvis – som förordas i motionerna – en kommunmedlems folkbokföringsadress finns inte. Enligt utskottets mening bör inte heller någon sådan bestämmelse införas.

När det gäller kustkommunernas arbete med att utforma sina va-nät på ett sätt som svarar mot de lokala behoven, exempelvis vid kraftigt ökad belastning under delar av året, har olika former av planeringsstöd tagits fram av flera instanser. Här kan exempelvis nämnas att hänvisningar till olika va-strategier i bl.a. kustkommuner finns i en rapport som tagits fram av Miljösamverkan Sverige som är ett samverkansorgan mellan Sveriges länsstyrelser, Naturvårdsverket och Socialstyrelsen (Samla avlopp, Länsstyrelserna april 2009). Utskottet är inte berett att med utgångspunkt i vad som anförs i motionerna föreslå en översyn av miljökraven på vatten- och avloppsnäten i kustsamhällena.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet de aktuella motionsförslagen om planering i kustsamhällen.

Områden med låga strålningsnivåer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om att freda områden med låga strålningsnivåer. Utskottet hänvisar till tidigare ställningstagande i frågan.

Jämför reservation 11 (MP).

Motionen

I motion 2010/11:Fö206 av Jan Lindholm (MP) yrkande 4 föreslås att riksdagen i ett tillkännagivande ska framhålla att kommuner med stöd av plan- och bygglagen bör kunna freda områden med låga strålningsnivåer. Förslaget ingår i en motion med förslag om olika åtgärder mot elrelaterad ohälsa.

Utskottets ställningstagande

Med anledning av propositionen om den nya plan- och bygglagen väcktes en motion (MP) med motsvarande förslag som i den nu aktuella motionen. Civilutskottet avstyrkte motionsförslaget med följande hänvisning till förarbetena till den nya lagen (bet. 2009/10:CU25).

PBL-kommittén hade anledning att beröra önskemålet att kommunerna ska ges ökade möjligheter att i den fysiska planeringen avgränsa områden som över huvud taget inte ska få utsättas för vissa typer av störningar i syfte att höja områdenas kvaliteter för boende eller rekreation. Detta gällde exempelvis s.k. lågstrålande zoner, dit master eller andra strålande anläggningar inte skulle kunna lokaliseras, eller bullerfria områden, som skulle undantas från bullerstörande verksamheter för att säkerställa natur- och rekreationsvärden. Enligt kommittén ger bestämmelserna i PBL och i 3 kap. miljöbalken stöd för att kommunen i vissa avseenden säkerställer särskilda kvaliteter och värden i avgränsade områden, inte minst genom ställningstaganden i översiktsplaneringen och regler i rättsverkande planer. Kommittén ansåg inte att det finns skäl att föreslå ändringar i PBL med anledning av de redovisade önskemålen (SOU 2005:77 s. 338).

Utskottet är inte heller nu berett att föreslå någon lagändring med den förordade inriktningen. Motion 2010/11:Fö206 yrkande 4 avstyrks således.

Hästrelaterade frågor i planeringen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om hästfrågor i planeringen. Utskottet konstaterar att hästrelaterade frågor kopplade till den fysiska planeringen redan uppmärksammas på lokal, regional och central nivå.

Motionen

I motion 2010/11: MJ216 av Tina Ehn (MP) behandlas frågor om hästens roll i samhället. Motionären anser att riksdagen bör förorda att hästen uppmärksammas mer i den övergripande samhällsplaneringen genom att exempelvis Boverket ges i uppdrag att utarbeta riktlinjer för en mer hästanpassad stads- och samhällsmiljö (yrkande 1). Vidare bör information och utbildning erbjudas kommunerna för att skapa möjligheter till en hästanpassad samhällsplanering (yrkande 2).

Bakgrund

Frågor om hästhållning och de särskilda behov som kan göra sig gällande i detta sammanhang har givetvis olika aktualitet i olika kommuner och kommundelar. I kommuner där hästhållning är vanligt förekommande kan det vara nödvändigt att i bl.a. planarbete och bebyggelseplanering särskilt uppmärksamma hästhållningens behov och eventuella konflikter som kan uppstå med andra intressen. Underlag för hanteringen av olika hästrelaterade frågor i den fysiska samhällsplaneringen har också tagits fram av flera kommuner och länsstyrelser där hästhållning är vanligt förekommande.

Frågan om lokalisering av bostäder i närheten av hästhållning har även aktualiserats genom ett antal överklagade plan- och bygglovsärenden. En fråga som i detta sammanhang ägnats särskild uppmärksamhet är riskerna för spridning av hästallergen. I regleringsbrevet för 2011 (M2010/4959/A) har Boverket fått i uppdrag av regeringen att utarbeta en vägledning för tillämpning av olika skyddsavstånd i samband med planering för och byggande av nya bostäder i anslutning till anläggningar där det bedrivs djurhållning. Vägledningen är avsedd att spridas till bl.a. länsstyrelserna och kommunerna. Uppdraget ska redovisas under innevarande år.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att hästrelaterade frågor kopplade till den fysiska planeringen redan uppmärksammas på lokal, regional och central nivå. Boverket arbetar för närvarande med ett regeringsuppdrag som är avsett att ge vägledning för kommunernas arbete. Det får förutsättas att det eventuella behovet av ytterligare insatser i form av informationsinsatser m.m. kommer att övervägas av de berörda myndigheterna.

Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att ett tillkännagivande från riksdagen i enlighet med motionsförslagen inte kan anses vara behövt. Utskottet avstyrker således motion 2010/11:MJ216 yrkandena 1 och 2.

Allmänna sammankomster på offentlig plats

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår två motionsförslag om allmänna sammankomster på offentlig plats. Utskottet hänvisar till slutsatserna i en utredning som genomförts med anledning av ett tidigare tillkännagivande från riksdagen i motsvarande fråga.

Jämför reservation 12 (S).

Motionerna

Leif Jakobsson (S) föreslår i motion 2010/11:C301 att köpcentrum och liknande publika platser ska betraktas som allmän plats och att möjligheten för kommunerna att genom planbestämmelser föreskriva om rätten till opinionsbildning m.m. i inomhuscentrum prövas. Motionären vänder sig mot att ägarna till inomhuscentrum förbjuder politisk verksamhet och annan opinionsbildning inom anläggningarna.

I motion 2010/11:C362 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om behovet att hävda de grundläggande friheterna i de områden för medborgarnas vardagsmöten som i ökande grad privatiseras. Motionärerna hänvisar till att köpcentrum är privat mark där det inte är tillåtet för politiska partier att exempelvis dela ut valmaterial.

Bakgrund

Under den allmänna motionstiden 2001 väcktes två enskilda motioner (S) om användningen av platser dit allmänheten har tillträde, men som är i enskild ägo. En av motionerna var i huvudsak likalydande med den nu aktuella motionen 2010/11:C301. Samma motionär stod också bakom motionen. I den andra motionen framfördes en motsvarande uppfattning om behovet av att garantera tillgången till privatägda köpcentrum m.m. för olika offentliga möten och åsiktsutbyten.

Bostadsutskottet behandlade våren 2002 motionerna i betänkande 2001/02:BoU8 och föreslog ett tillkännagivande till regeringen om rätten att använda offentlig plats. Utskottet framhöll att starka skäl talar för att huvudprincipen bör vara den att var och en i förhållande till fastighetsägaren ska ha rätt att begagna offentliga platser för debatt, opinionsbildning, offentliga samtal, flygbladsutdelning m.m. Innebörden i tillkännagivandet var att regeringen bör överväga de frågor som utskottet pekade på och ta ställning till hur avvägningen mellan de olika intressen, bl.a. äganderätten, som gör sig gällande bör göras. Utskottet anförde avslutningsvis att reger-

ingen därefter tillsammans med en redovisning av dessa överväganden bör återkomma till riksdagen med de lagförslag m.m. som kan krävas. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (rskr. 2001/02:204).

Med anledning av riksdagens tillkännagivande uppdrog Regeringskansliet (Justitiedepartementet) den 16 juni 2006 åt en särskild utredare att biträda departementet med att utreda frågor om anordnande av allmänna sammankomster på offentlig plats. Den särskilde utredaren redovisade den 30 maj 2008 uppdraget i promemorian Allmänna sammankomster på offentlig plats (Ds 2008:53). I promemorian redovisade utredaren en analys och bedömning av gällande rätt och av problemets omfattning. Förutom den nationella rätten uppmärksammades egendomsskyddet enligt Europakonventionen och en dom i Europadomstolen som behandlar frågan om rätten att förbjuda möten och demonstrationer i ett köpcentrum. Utredaren gjorde sammanfattningsvis följande bedömning.

Fastighetsägare har begränsade rättsliga möjligheter att utestänga andra från köpcentrum och andra offentliga platser. Inte heller i praktiken förekommer det särskilt ofta att fastighetsägare förbjuder eller begränsar politiska möten, demonstrationer eller andra allmänna sammankomster. I de fall så trots allt sker står nästan alltid alternativa möjligheter till buds för dem som vill hålla möten och bilda opinion. Något stort behov av regler som ytterligare begränsar fastighetsägarens rättigheter synes därför inte föreligga. Det skulle också vara problematiskt att införa sådana regler mot bakgrund av den starka ställning som tillkommer egendomsskyddet enligt Europakonventionen.

Enligt utredaren står det klart att fastighetsägares rättigheter – och det bruk som i allmänhet görs av dessa – inte kan anses stå i missförhållande till intresset av att få anordna allmänna sammankomster på platser som utgör offentlig plats enligt ordningslagen. Någon anledning att överväga lagändringar finns därför inte.

I regeringens skrivelse med redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen (skr. 2008/09:75) anfördes att regeringen inte gör någon annan bedömning än utredaren i frågan om behovet av lagändring för att öka möjligheterna till opinionsbildning på offentlig plats och avser att lägga riksdagens skrivelse till handlingarna. I motsvarande skrivelse året därefter (skr. 2009/10:75) anges att regeringen lagt riksdagens skrivelse till handlingarna.

Utskottets ställningstagande

Som framgår av ovanstående bakgrund gjorde riksdagen 2002 ett tillkännagivande till regeringen med anledning av motionsförslag som i allt väsentligt överensstämmer med de nu aktuella. En utredare har analyserat de problem som motionärerna pekar på och vilka möjligheter som kan finnas att lagstiftningsvägen komma till rätta med dem. Utredarens slutsats var att problemen torde ha begränsad omfattning och att det inte är lämpligt med ändrad lagstiftning i den aktualiserade frågan. Regeringen har för riksdagen redovisat att man delar utredarens bedömning. Inte heller civilutskottet ser skäl att ifrågasätta utredningens slutsats.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet de aktuella motionsförslagen.

Bestämmelser om tillgänglighet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om bestämmelser om tillgänglighet och sanktionsmedel i plan- och bygglagen. Utskottet hänvisar till de förändringar i dessa frågor som införs genom den nya lagen.

Jämför reservation 13 (S).

Motionen

I motion 2010/11:C225 av Hans Hoff (S) föreslås att riksdagen i ett tillkännagivande ska framhålla vikten av en fungerande plan- och bygglag när det gäller tillgängligheten för funktionshindrade (yrkande 1). Motionären anser att kraven på tillgänglighet måste vara tydliga så att tillämpningen underlättas. Vidare föreslås riksdagen förorda en översyn av sanktionsmedlen när tillgänglighetskraven inte efterlevs (yrkande 2).

Vissa bestämmelser om tillgänglighet

Bestämmelserna om tillgänglighet i den nya plan- och bygglagen innebär i korthet bl.a. följande (8 kap. 1–2 §§).

En byggnad ska vara tillgänglig och användbar för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Detta krav ska uppfyllas i samband med nybyggnad, ombyggnad eller en annan ändring av en byggnad. Vid nybyggnad ska kraven uppfyllas för hela byggnaden. Vid ombyggnad ska kraven uppfyllas för hela byggnaden eller, om detta inte är rimligt, den betydande och avgränsbara del av byggnaden som förnyas genom ombyggnaden. Vid en annan ändring av en byggnad ska kraven uppfyllas för ändringarna. Hinder mot tillgänglighet till eller användbarhet av lokaler dit allmänheten har tillträde ska alltid avhjälpas, om hindret med hänsyn till de praktiska och ekonomiska förutsättningarna är enkelt att avhjälpa. Vad som närmare krävs för att ett byggnadsverk ska uppfylla de olika kraven framgår av föreskrifter som regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar med stöd av lagen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar givetvis den uppfattning som förs fram i motion 2010/11:C225 och som innebär att plan- och bygglagens bestämmelser om tillgänglighet måste vara tydliga och tillämpbara. Detta har också varit en av de frågor som ägnats särskild uppmärksamhet under det omfattande utrednings-

arbete som ligger till grund för den nya plan- och bygglagen. I den nya lagen har tillgänglighetsfrågorna lyfts fram bl.a. genom en utvidgning av bygglovsprövningens omfattning. Kraven på tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga ska, till skillnad mot tidigare, behandlas redan i bygglovsprövningen. Den tidigare gällande ordningen ansågs leda till att tillgänglighetskraven ibland uppmärksammades alltför sent i byggprocessen.

När det gäller förslaget i samma motion om en översyn av de sanktionsmedel som kan användas när lagens krav inte följs, vill utskottet erinra om att en sådan översyn har genomförts i flera steg i samband med arbetet med den nya plan- och bygglagen. Översynen har resulterat i bl.a. höjda avgiftsnivåer och att tre olika sanktionsavgifter ersatts med ett samordnat sanktionsmedel – byggsanktionsavgiften – som kan tas ut när någon bryter mot en byggbestämmelse som meddelats i plan- och bygglagen, i föreskrifter eller enligt en EU-förordning om krav på byggnadsverk eller byggprodukter. Bestämmelser om byggsanktionsavgiften finns i 11 kap. 51–63 §§.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion 2010/11:C225.

Inventering av tillgängligheten

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om inventering av tillgängligheten i bostadsbeståndet. Utskottet hänvisar till att ett förslag från Boverket i frågan redan bereds inom Regeringskansliet.

Jämför reservation 14 (S).

Motionerna

Christina Oskarsson (S) föreslår i motion 2010/11:C202 yrkande 1 att riksdagen genom ett tillkännagivande ska föreslå att en inventering av tillgängligheten i samhället genomförs. Motionären framhåller behovet av hissar i flerbostadshus och åtgärder som innebär att äldre och funktionshindrade kan bo kvar längre i det vanliga bostadsbeståndet.

Även enligt motion 2010/11:C215 av Ann-Christin Ahlberg (S) är det angeläget att i planeringen ta hänsyn till det växande antalet äldre. Motionären anser därför att det bör göras en kartläggning av det framtida behovet av tillgänglighetsanpassade bostäder.

Regeringsuppdrag

Boverket fick i maj 2010 tillsammans med 16 andra myndigheter i uppdrag av regeringen att ta fram förslag på delmål samt en struktur för uppföljning inom sina respektive verksamhetsområden inför en handikappolitisk strategi (S2010/4319/ST). Resultaten från arbetet med delmålen ska redovisas årligen inför budgetarbetet och i en fördjupad resultatredovis-

ning för hela femårsperioden. Boverket lämnade i december 2010 en promemoria till Socialdepartementet med förslag om 6 delmål för tillgänglighetsarbetet:

1. Boverkets tillsynsvägledning ska bidra till en bättre kommunal tillsyn över efterlevnaden av kommunala beslut för bland annat tillgängligheten och regler om enkelt avhjälpit hinder enligt plan- och bygglagstiftningen.
2. Uppföljning av de praktiska effekterna av informationssatsningen på enkelt avhjälpna hinder under 2009–2010.
3. Alla kommuner ska ha riktlinjer för bostadsförsörjningen som beaktar tillgänglighetsaspekterna.
4. Alla kommuner ska ha gjort en inventering av bostadsbeståndet ur tillgänglighetssynpunkt.
5. Funktionshinderperspektivet ska på ett tydligt sätt avspegla sig i den fysiska planeringen vid utgången av 2016.
6. Senast 2016 ska landets kommuner utöva en väl fungerande hantering av bostadsanpassningsbidraget med en hög grad av rättssäkerhet.

Delmål 4 avser den fråga som tas upp i motionerna C202 (S) och C215 (S), dvs. att alla kommuner ska genomföra en inventering av bostadsbeståndet ur tillgänglighetssynpunkt. Enligt Boverkets bostadsmarknadsenkät för 2010 var det 60 av 290 kommuner som har genomfört någon form av tillgänglighetsinventering av beståndet. Boverket framhåller att en exempel-samling kan vara ett sätt att stötta kommunerna i inventeringsarbetet. Vidare kan frågan aktualiseras genom Boverkets årliga bostadsmarknadsenkät.

Myndigheternas förslag om delmål i tillgänglighetsarbetet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Behovet av bostäder med en tillgänglighet och utformning som är anpassad till bl.a. äldres behov har under senare år uppmärksammats i olika sammanhang. Det gäller exempelvis Äldreboendedelegationen som hade regeringens uppdrag att bl.a. analysera behoven av bostäder och boenden för äldre. Delegationen överlämnade i december 2008 sitt slutbetänkande Bo bra hela livet (SOU 2008:113). Flera myndigheter har också haft uppdrag som syftat till att öka kunskapen om tillgängligheten i dagens byggnadsbestånd och lämna förslag om förbättringsåtgärder. Vissa frågor om tillgängligheten ingick exempelvis i Boverkets uppdrag att kartlägga dagens byggnadsbestånd med avseende på energianvändning, teknisk status och innemiljö (Betsiprojektet). Som framgår ovan har Boverket nyligen föreslagit delmål i tillgänglighetsarbetet som inkluderar att åtgärder ska vidtas i syfte att stimulera alla kommuner att göra inventeringar av bostadsbeståndet ur tillgänglighetssynpunkt. Denna fråga bereds för närvarande inom Socialdepartementet. Boverket har också tagit upp frågor om tillgängligheten i sin årliga bostadsmarknadsenkät.

Utskottet kan således konstatera att frågan om inventering av tillgängligheten i dagens bostadsbestånd redan är uppmärksammat av Boverket och att den även aktualiserats i ett förslag som bereds inom Regeringskansliet. Ett tillkännagivande enligt motionsförslagen är därför obehövligt. Motionsförslagen avstyrks av detta skäl.

Bygglov för husbåt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om en översyn av plan- och bygglagen i frågor om bl.a. bygglov för husbåt. Utskottet anser inte att det finns behov av en sådan översyn.

Motionen

I motion 2010/11:C350 av Staffan Anger (M) föreslås ett tillkännagivande om att boende i husbåt bör underlättas. Motionären hänvisar bl.a. till att kommunerna gör olika bedömningar i ärenden som rör husbåtar när det gäller krav på bygglov. En översyn av plan- och bygglagen bör enligt motionen göras i syfte att tydliggöra kommunernas befogenheter i denna fråga.

Vissa bestämmelser om bygglov m.m.

Det krävs bygglov för nybyggnad (9 kap. 2 § första stycket 1). Enligt definitionerna i den nya plan- och bygglagen avses med nybyggnad uppförande av en ny byggnad eller flyttning av en tidigare uppförd byggnad till en ny plats. Med byggnad avses en varaktig konstruktion som består av tak eller av tak och väggar och som är varaktigt placerad på mark eller helt eller delvis under mark eller är varaktigt placerad på en viss plats i vatten samt är avsedd att vara konstruerad så att människor kan uppehålla sig i den (1 kap. 4 §). Bygglov ska respektive får ges för en åtgärd som uppfyller de förutsättningar för lov som anges i 9 kap. 30–32 §§ (bl.a. överensstämmer med detaljplan, inte förutsätter planläggning, uppfyller allmänna och enskilda intressen samt krav på byggnadsverk m.m.)

Utskottets ställningstagande

Mer eller mindre permanent boende på olika typer av båtar har förekommit sedan lång tid tillbaka. Under senare år har det också blivit vanligare med permanent förtöjda husbåtar som har en utformning och standard som i princip motsvarar permanentbostäder på land.

Enligt rättspraxis har bygglov under vissa förutsättningar krävts för husbåtar. Vid bedömning i frågan torde bl.a. användningssättet, utformningen och varaktigheten i användningen ha haft betydelse.

I hittills gällande plan- och bygglag har det inte funnits någon definition av vad som är att betrakta som byggnad. Av definitionen i den nya lagen framgår det att en byggnad kan vara varaktigt placerad på en viss plats i vatten. Därmed torde det ha blivit tydligare att krav på bl.a. bygglov under vissa förutsättningar även kan gälla för husbåtar. Liksom för byggnader i övrigt får en prövning av lagens tillämpning göras i de enskilda ärendena.

Utskottet anser inte att det finns något behov av en översyn av plan- och bygglagen i syfte att tydliggöra dess tillämpning vad gäller husbåtar. Däremot vill utskottet inte utesluta att en vägledning för kommuner i vissa metodfrågor eller i form av en exempelsamling när det gäller byggnader på vatten kan vara av värde. Sådana vägledningar har utarbetats av Boverket i en rad planfrågor där det bedömts föreligga ett behov. Det bör emellertid överlåtas till Boverket och regeringen att bedöma vilken typ av plan- och bygglovsärenden som har en sådan aktualitet att de bör föranleda särskilda insatser från verkets sida.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion 2010/11:C350.

Bygglov för vissa anläggningar m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag angående bygglov för vissa anläggningar m.m. Utskottet hänvisar till förarbetena till den nya lagen och till att bestämmelserna om bygglov för andra anläggningar än byggnader har lagts på förordningsnivå i den nya lagstiftningen.

Jämför reservation 15 (MP).

Motionerna

Camilla Waltersson Grönvall (M) föreslår i motion 2010/11:C357 att det ska vara möjligt att utan bygglov bygga mindre kraftverk för vind och sol på den egna tomten.

Enligt motion 2010/11:Fö206 av Jan Lindholm (MP) yrkande 3 bör bygglovsplikt införas för antenner och basstationer. Motionären hänvisar till att en sådan lovplikt är vanlig i andra länder.

Bygglov för andra anläggningar än byggnader m.m.

Riksdagen har under de senaste åren beslutat om vissa lagändringar i syfte att underlätta bl.a. installation av solfångare och vindkraftverk. Hösten 2007 beslutade riksdagen om ändringar i plan- och bygglagen som bl.a. innebar att det blev möjligt att utan bygglov i anslutning till en- och tvåbostadshus uppföra större skärmtak än tidigare. Regeringen framhöll i detta sammanhang att installation av solfångare eller solceller därigenom underlättas (prop. 2006/07:122, bet. 2007/08:CU3, rskr. 2007/08:54).

Beslut om ändrade regler för prövning av vindkraft fattades våren 2009 i syfte att bl.a. undvika onödig dubbelprövning enligt både plan- och bygglagen och miljöbalken (prop. 2008/09:146, bet. 2008/09:MJU27, ytr. 2008/09:CU2y, rskr. 2008/09:258). I detta sammanhang ändrades också gränsen för när bygglovsplikt ska inträda för små vindkraftverk.

Frågan om bygglovsplikt för antenner och basstationer togs upp i PBL-kommitténs betänkande (SOU 2005:77 s. 705), men resulterade inte i några förslag.

Enligt nya plan- och bygglagen gäller att bestämmelserna om krav på bygglov för andra anläggningar än byggnader genom ett bemyndigande har lagts på förordningsnivå (16 kap. 7 § 2). En ny plan- och byggförordning kommer att utfärdas efter det att riksdagen senare i vår har fattat beslut om ändringar i plan- och bygglagen med anledning av proposition 2010/11:63. Den uppräknig av andra anläggningar än byggnader som kräver bygglov som finns i den ännu gällande plan- och bygglagen innebär att bygglov krävs för att uppföra bl.a.:

- radio- och telemaster och torn
- vindkraftverk som är högre än 20 meter över markytan eller placeras på ett avstånd från gränsen som är mindre än kraftverkets höjd över marken eller monteras fast på en byggnad eller har en vindturbin med en diameter som är större än tre meter.

Installation av bl.a. vindkraftverk, solfångare och antenner kan emellertid medföra krav på bygglov även av andra skäl än vad som framgår av de aktuella bestämmelserna. Enligt den nya plan- och bygglagen krävs det bygglov för ändring av byggnad som innebär att en byggnad byter färg, fasadbeklädnad eller taktäckningsmaterial eller byggnadens yttre utseende avsevärt påverkas på annat sätt (9 kap. 2 § 3 c). Detta gäller emellertid bara om byggnaden ligger i ett område som omfattas av detaljplan.

Utskottets ställningstagande

Frågor om bygglovspliktens omfattning har prövats i samband med det omfattande utredningsarbete som föregått införandet av den nya plan- och bygglagen. Dessa överväganden har bl.a. resulterat i de förändringar som beskrivits ovan. Som framgår av redovisningen innebär bestämmelserna att installationer av den typ som diskuteras i de aktuella motionerna kan vara befriade från krav på bygglov, men att det föreligger lovplikt under vissa förutsättningar.

Det som anförs i motionerna ger inte utskottet anledning att nu, innan den nya lagen hunnit träda i kraft, föreslå förnyade överväganden om bygglovspliktens omfattning. Utskottet vill också framhålla att den nya ordningen med att bestämmelserna om bygglov för andra anläggningar än byggnader har lagts på förordningsnivå innebär att regeringen själv kan ta ställning till behovet av förändringar om nya förhållanden eller kunskap skulle anses motivera det.

Utskottet avstyrker motionsförslagen om bygglov för vissa anläggningar m.m.

Förenklade byggregler

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om förenklade byggregler. Utskottet utgår från att frågor om byggreglernas utformning i bl.a. de avseenden som behandlas i motionerna även fortsättningsvis kommer att uppmärksammas i översynen av reglerna.

Motionerna

I motion 2010/11:C324 av Caroline Szyber (KD) föreslås att riksdagen i ett tillkännagivande förordar en förenkling av regelverket kring bostadsbyggandet. Som exempel på onödiga regler hänvisar motionären till ett krav på att sovrum ska ha fönster. Vidare anser motionären att reglerna för studentbostäder kan förenklas så att kravet på avskiljbarhet för vissa funktioner begränsas.

Annie Johansson (C) föreslår i motion 2010/11:C247 yrkande 1 att riksdagen ska förorda en förenkling av reglerna för att få bygga studentbostäder genom att sådana bostäder undantas från ett flertal av föreskrifterna i Boverkets byggregler.

Boverkets byggregler

Byggnader som uppförs eller ändras ska uppfylla vissa väsentliga egenskapskrav. De närmare bestämmelserna framgår av myndighetsföreskrifterna i Boverkets byggregler, BBR (BFS 1993:57). Dessa kommer efter den 2 maj 2011 att utfärdas med stöd av den nya plan- och bygglagen.

I Boverkets byggregler anges minimikraven på byggnader vad gäller utformning, tillgänglighet och användbarhet, bärförmåga, brandskydd, hygien, hälsa, miljö, hushållning med vatten och avfall, bullerskydd, säkerhet vid användning och energihushållning. Boverkets byggregler innehåller i huvudsak s.k. funktionskrav, dvs. krav på *vad* som ska uppnås, men inte på *hur* detta ska uppnås. Byggreglerna har under de senaste åren successivt genomgått relativt omfattande förändringar. De senaste ändringarna trädde i kraft den 1 januari 2011. Boverket planerar att genomföra flera större förändringar i byggreglerna som kan träda i kraft under hösten 2011. Förändringarna berör brandskydd, energihushållning samt regler för ändring av byggnad.

Byggregler för studentbostäder

Boverket har haft regeringens uppdrag (M2008/4791/A) att göra en översyn av studenternas bostadssituation. I uppdraget ingick att utreda hur byggreglerna tillämpas när det gäller byggande av studentbostäder och att identifiera eventuella problem när det gäller produktionen av studentbostäder. Boverket redovisade i december 2009 uppdraget i rapporten Student söker bostad.

I byggreglerna finns vissa särskilda bestämmelser om boendeformer för ungdomar med undantag vad gäller avskiljbarhet i bostad m.m. Den 1 januari 2011 ändrades dessa bestämmelser (BBR17, del av avsnitt 3:226) och har nu följande lydelse.

I enskilda bostadslägenheter för studerande eller ungdomar, med en BOA om högst 35 m², behöver varken rummet för daglig samvaro, rummet för sömn och vila eller rummet med inredning och utrustning för matlagning vara avskiljbart. Om bostadslägenheter för studerande har avskiljbara delar av rum för matlagning behöver de avskiljbara delarna inte ha fönster mot det fria.

För en grupp studerande eller ungdomar får de enskilda bostadslägenheternas rum med inredning och utrustning för matlagning och för daglig samvaro samt utrymme för måltider, eller delar av dessa, sammanföras till gemensamma utrymmen.

Utskottets ställningstagande

De aktuella motionsförslagen avser de krav på bl.a. bostadens utformning som ställs i byggnadslagstiftningen och som konkretiserats genom Boverkets byggregler. Som framgått ovan har Boverkets byggregler genomgått ett successivt förändringsarbete under de senaste åren. Enligt motionärerna bör dessa krav inte vara mer långtgående än vad som är nödvändigt. Utskottet kan dela denna principiella utgångspunkt men vill samtidigt framhålla att reglerna måste vara så utformade att samhällets krav på bl.a. tillgänglighet och användbarhet, skydd för hälsa och miljö, energihushållning och säkerhet kan hävdas. I sammanhanget bör det också erinras om att Boverkets byggregler i huvudsak är utformade som funktionskrav som lämnar stort utrymme för byggherren att välja den närmare utformningen av byggnaden.

En särskild fråga som tas upp i motionerna gäller vilka krav som ska ställas på bostäder för studenter och unga. Som framgått ovan har myndighetsföreskrifterna nyligen ändrats med innebörden att något större avsteg nu medges från de generella krav som finns uppställda på bostäders utformning.

Civilutskottet utgår från att frågor om byggreglernas utformning i bl.a. de avseenden som behandlas i motionerna även fortsättningsvis uppmärksammas i arbetet med att se över byggreglerna. Vad som anförs i de aktuella motionerna bör enligt utskottets uppfattning inte föranleda någon åtgärd från riksdagens sida. Motionerna 2010/11:C324 och 2010/11:C247 yrkande 1 avstyrks således.

Energihushållningskrav i byggreglerna

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om energihushållningskrav i byggreglerna. Utskottet hänvisar till det pågående arbetet med att se över de krav på energihushållning i samband med ny- och ombyggnad som ställs upp i Boverkets byggregler.

Jämför reservation 16 (S, MP, V).

Motionen

I motion 2010/11:N369 av Kent Persson m.fl. (V) framhålls att energikraven i Boverkets byggregler behöver skärpas för att främja energieffektiviseringen. Motionärerna föreslår att en utredning ska tillsättas med inriktning på att ombyggda hus i genomsnitt inte ska ha en årlig förbrukning på mer än 90–100 kWh/m² (yrkande 12). Vidare föreslås att Boverket ska få i uppdrag att skärpa energikraven med inriktningen att energiförbrukningen vid nybyggnation senast 2011 ska vara 70 kWh/m² respektive 90 kWh/m² beroende på geografisk zon (yrkande 13).

Bakgrund

I Boverkets byggregler (avsnitt 9) finns specificerat vilka krav som ställs på bl.a. nybyggda bostäder vad gäller energihushållning. Reglerna innebär att byggnadens specifika energianvändning, installerad eleffekt för uppvärmning och genomsnittliga värmegenomgångskoefficient högst får uppgå till vissa värden som är beroende av dels vilken klimatzon som byggnaden ligger i, dels om elvärme används i bostäderna.

För bostäder som har ett annat uppvärmningssätt än elvärme gäller att den specifika energianvändning för byggnaden får uppgå till högst 110–150 kWh/m² och år beroende av vilken klimatzon som byggnaden ligger i. För bostäder med elvärme uppgår motsvarande intervall till högst 55–95 kWh/m² och år.

Europaparlamentets och rådets direktiv (2002/91/EG) om byggnaders energiprestanda trädde i kraft i december 2002. Syftet med direktivet är att främja en förbättrad energiprestanda i byggnader i unionen och samtidigt ta hänsyn till kraven på inomhusklimat och kostnadseffektivitet. Ett reviderat EU-direktiv om byggnaders energiprestanda antogs i maj 2010 (2010/31/EU). Direktivet innebär att energikrav ska införas för alla nya byggnader samt i vissa fall för befintliga byggnader vid större renoveringar. I direktivet (artikel 4) anges att medlemsländerna ska vidta nödvändiga åtgärder för att se till att minimikrav avseende byggnaders eller byggnadsenheters energiprestanda fastställs i avsikt att uppnå kostnadsoptimala nivåer. Minimikraven för energiprestanda ska ses över med jämna mellanrum som inte får överstiga fem år och ska vid behov uppdateras för att återspegla den

tekniska utvecklingen inom bygg- och fastighetssektorn. Direktivet anger inga krav på nivåer för energiprestanda, utan dessa ska fastställas av respektive medlemsland. Däremot anges i direktivet att medlemsstaterna ska se till att alla nya byggnader senast den 31 december 2020 är nära-nollenergi-byggnader, och att nya byggnader som används och ägs av offentliga myndigheter är nära-nollenergibyggnader efter den 31 december 2018 (artikel 9).

I regleringsbrevet för 2009 fick Boverket i uppgift att påbörja ett arbete med att se över gällande energikrav i Boverkets byggregler. Vidare fick Boverket i februari 2010 i uppdrag av regeringen (N2010/1474/E) att bl.a. inventera förändringarna i det omarbetade EU-direktivet och identifiera behov av förändringar i det svenska regelverket. Detta uppdrag redovisades i augusti 2010 i rapporten EU-direktivet om byggnaders energiprestanda – konsekvenser och behov av förändringar i det svenska regelverket.

Arbetet med att ta fram nya energikrav i Boverkets byggregler har resulterat i att ett förslag till förändring i kraven på energihushållning har utarbetats och remissbehandlats under hösten 2010 fram till den 14 januari 2011. Förslaget innebär skärpta krav på byggnadens specifika energianvändning och genomsnittlig värmegenomgångskoefficient för bostäder och lokaler som har annat uppvärmningssätt än elvärme. För klimatzon III (landets södra delar) föreslås att byggnadens specifika energianvändning för bostäder ändras från 110 till 90 kWh/m² och år. För klimatzon II och I föreslås en motsvarande förändring till 110 respektive 130 kWh/m² och år. Nya regler om energihushållning i Boverkets byggregler har beräknats kunna träda i kraft hösten 2011.

I Boverkets arbete med att se över byggreglerna ingår också att utarbeta föreskrifter som avser ändring av byggnad, bl.a. vad avser krav på energihushållning och värmeisolering. Ett förslag till föreskrifter och allmänna råd om ändring av byggnad har remissbehandlats fram till den 31 januari 2011. Enligt förslaget till föreskrift gällande krav på energihushållning vid ändring av byggnad ska byggnader vara utformade så att energianvändningen begränsas genom låga värmeförluster, lågt kylbehov, effektiv värme- och kylanvändning och effektiv elanvändning. Dessa regler ska tillämpas så att övriga tekniska egenskapskrav tillgodoses, byggnadens kulturvärden inte skadas och så att de arkitektoniska och estetiska värdena tas till vara.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att det pågår ett arbete med att se över de krav på energihushållning i samband med ny- och ombyggnad som ställs upp i Boverkets byggregler. Nya regler beräknas kunna träda i kraft hösten 2011. Dessa regler kan, som framgår ovan, förväntas innebära skärpta krav i förhållande till vad som gäller i dag. Det kan vidare förväntas att överväganden om ytterligare skärpningar av kraven på energihushållning kommer att aktualiseras under de närmaste åren, bl.a. mot bakgrund av vad som

krävs enligt EU-direktivet om byggnaders energiprestanda. Direktivet innebär också att de nationella minimikraven ska ses över med jämna mellanrum och vid behov uppdateras för att återspegla den tekniska utvecklingen inom bygg- och fastighetssektorn. Det kan emellertid inte anses vara lämpligt att riksdagen fastställer de exakta nivåer som bör gälla för byggnaders specifika energianvändning vid respektive tidpunkt. Utskottet förutsätter att en ingående bedömning av vad som är möjligt att uppnå med beaktande av EU-direktivet samt de tekniska och ekonomiska förutsättningarna görs i det nu pågående arbetet.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion 2010/11: N369 yrkandena 12 och 13.

Nya tekniska lösningar i byggandet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om att regeringen bör uppmärksamma nya tekniska lösningar i byggandet. Utskottet ser positivt på de möjligheter som den tekniska utvecklingen ger men anser inte att ett tillkännagivande i enlighet med motionsförslagen skulle kunna påskynda utvecklingen.

Jämför reservation 17 (MP).

Motionerna

Eliza Roszkowska Öberg (M) föreslår i motion 2010/11:C283 att riksdagen i ett tillkännagivande ska framhålla vikten av att uppmärksamma olika IT-lösningar i bostadspolitiken. Motionären framhåller bl.a. att användningen av IT-lösningar bör integreras i samhällsplaneringen och användas i byggnader för att underlätta vardagen för människor samtidigt som de kan ge positiva miljöeffekter genom en minskad energianvändning.

I partimotion 2010/11:T502 av Maria Wetterstrand m.fl. (MP) yrkande 24 föreslås ett tillkännagivande om behovet av nytänkande i byggsektorn som innebär en anpassning till ekologiska villkor. Enligt motionärerna bör regeringen lyfta fram goda exempel och arbeta med teknikupphandlingar och andra metoder för att stödja och bidra till utvecklandet av byggtkniska lösningar som stöder alla de tre dimensionerna av hållbarhet.

Staffan Anger (M) föreslår i motion 2010/11:C349 att regeringen tillsammans med bl.a. Sveriges Kommuner och Landsting eller enskilda kommuner ska starta ett projekt för att se över hur man i kommunernas planarbete kan fastställa att all nybyggnation redan från början ska vara anpassad för s.k. smart grids.

Smart grids – smarta elnät – används som ett samlingsnamn för en vision om hur det framtida elnätet ska se ut och de egenskaper som elnät och anslutna apparater behöver ha för att vara anpassade för framtidens elproduktion.

Utskottets ställningstagande

De motioner som tas upp under denna rubrik kommer in på frågor som är aktuella i ett flertal olika sammanhang. Utskottet kan instämma i motionerna såtillvida att samhällets insatser när det gäller bostadspolitik och samhällsbyggande i vid bemärkelse givetvis måste utgå från de förutsättningar som ges av den tekniska utvecklingen och de ökade kraven på långsiktigt hållbara lösningar.

Det är utskottets uppfattning att olika IT-lösningar i dag successivt får en allt större användning i såväl byggande som förvaltning av bostäder. Exempelvis blir det allt vanligare med tekniska lösningar som gör det möjligt för bostadskonsumenter att på ett enkelt sätt följa och påverka sin egen energianvändning.

När det gäller exempel på aktuella statliga satsningar som syftar till att stimulera en utveckling av samhällsbyggandet som tar till vara den ökade kunskapen på bl.a. miljö- och energiområdena, kan utskottet erinra om Delegationen för hållbara städer som har till uppgift att verka för en hållbar utveckling av städer, tätorter och bostadsområden. Delegationen ska i samarbete med kommunerna, marknadens aktörer och andra parter underlätta och stimulera arbetet med att genom integrerad, sektorsövergripande planering, höjda ambitionsnivåer och användande av ny teknik åstadkomma välfungerande och attraktiva stadsmiljöer där hög livskvalitet kan kombineras med förbättrad miljö, ekonomisk tillväxt, social sammanhållning och minimerad klimatpåverkan.

I fråga om det mer specifika motionsförslaget om smarta elnät har utskottet erfarit att Energimyndigheten tillsammans med Vinnova nyligen anslagit medel till en förstudie om en satsning på smarta elnät i Norra Djurgårdsstaden, ett av de största exploateringsområdena i Stockholmsregionen. Målet för förstudien är att ta fram ett koncept för ett framtida provområde för utveckling och fältinstallation av ny teknik som ger både generella och specifika kunskaper om optimering, styrning, underhåll och reglering av framtida smarta elnät. Avsikten är att det smarta elnätet ska integreras inom flera delar i stadsmiljön, från aktiva flerbostadshus och olika kommunikationssystem till övergripande elsystem och infrastruktur i både stadsmiljö och hamn. I projektet medverkar företrädare för ett flertal aktörer, bl.a. energibolag, kommun, byggföretag och forskningsinstitut.

Civilutskottet ser positivt på de möjligheter som den tekniska utvecklingen ger att tillgodose de ökade kraven på långsiktigt hållbara lösningar såväl i nyttillkommande bebyggelse som i samband med ombyggnad och

andra förnyelseåtgärder. Utskottet kan emellertid inte se att ett tillkännagivande till regeringen i enlighet med motionsförslagen skulle kunna påskynda denna utveckling. Motionsförslagen avstyrks således.

Byggförsäkring

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om att avskaffa den obligatoriska byggförsäkringen. Utskottet hänvisar till en nyligen framlagd promemoria i frågan och framhåller att remissbehandlingen samt regeringens ställningstagande bör avvaktas.

Motionerna

I motion 2010/11:C271 av Jan Ericson (M) föreslås att reglerna om obligatorisk byggförsäkring ska avskaffas. Motionären anser att andra garantier täcker de kostnader som kan uppkomma vid byggfel.

Även i motion 2010/11:C282 av Eliza Roszkowska Öberg och Maria Plass (båda M) föreslås att kravet på byggförsäkring ska avskaffas. Motionärerna framhåller bl.a. att marknaden för byggförsäkringar fungerar dåligt och att kostnaderna för byggherrarna blir höga.

Staffan Anger (M) föreslår i motion 2010/11:C351 att det genomförs en översyn av lagstiftningen om byggförsäkring. Motionären anser att byggförsäkring inte ska krävas som förutsättning för bygglov, att husköpare ska kunna välja mellan byggförsäkring och totalentreprenad och att det bör prövas om kostnaderna för försäkringen är rimliga.

Gällande rätt

Lagen (1993:320) om byggförsäkring m.m. trädde i kraft den 1 juli 1993 (prop. 1992/93:121, bet. BoU22, rskr. 302). Lagen ändrades med verkan fr.o.m. den 1 januari 2005 (prop. 2003/04:45, bet. LU25, rskr. 240) då lagens tillämpningsområde utvidgades till att omfatta även småhus. Lagen innehåller bestämmelser om dels byggförsäkring, dels färdigställandeskydd.

Vissa ändringar till följd av införandet av den nya plan- och bygglagen träder i kraft den 2 maj 2011. Enligt den nya lydelsen av lagen ska en byggförsäkring finnas vid en nybyggnad eller ombyggnad, om en byggnad helt eller till övervägande del är avsedd att användas som bostad för permanent bruk. Beträffande småhusen gäller i stället att en byggförsäkring ska finnas vid en nybyggnad och vid vissa tillbyggnader. Det är byggnadsnämnden som ska pröva behovet av försäkring utom vid nybyggnad. Om det är fråga om ett fritidshus får nämnden besluta att en försäkring inte behövs. Det är den som för egen räkning utför eller låter utföra ett byggnadsarbete som ska se till att det finns en försäkring. Byggförsör-

säkringen ska omfatta skälig kostnad för att avhjälpa fel i byggnadens konstruktion, i materialet som använts eller i utförandet av arbetet och skälig kostnad för att avhjälpa skador på byggnaden som orsakats av felet. Med fel avses avvikelser från fackmässigt godtagbar standard vid den tid då arbetet utfördes.

Utredningar

Under de senaste åren har frågor om byggförsäkringar behandlats av fyra utredningar. Resultaten av de tre första utredningarna finns redovisade i betänkandet Lagen om byggförsäkringar, en utvärdering (SOU 2005:30), rapporten Skydd mot fel och obestånd inom bostadsbyggandet (Ds 2007:8) respektive betänkandet Bygg – helt enkelt! (SOU 2008:68).

I januari 2011 redovisades promemorian Avskaffande av den obligatoriska byggförsäkringen (Ds 2011:2) med resultatet av ett utredningsarbete som företagits inom Miljödepartementet mot bakgrund av de tidigare utredningarna och de remissynpunkter som inkommit. Enligt promemorian har utvärderingen av lagen om byggförsäkring visat att det finns ett flertal brister med det nuvarande försäkringssystemet. Bristerna är sådana att lagen inte bedöms ha uppnått sitt syfte avseende skyddet för byggherren vid byggförsäkring. Mot denna bakgrund föreslås att kravet på den obligatoriska byggförsäkringen tas bort. Den nuvarande lagen om byggförsäkring m.m. föreslås upphävas och ersättas av en ny lag om färdigställandeskydd som utgår från de gällande bestämmelserna om färdigställandeskydd.

Tidigare behandling

Civilutskottet behandlade föregående år motionsförslag med liknande inriktning som de nu aktuella (bet. 2009/10:CU9). Utskottet avstyrkte förslagen med följande motivering:

Som framgått ovan har lagen om byggförsäkring varit föremål för överväganden i tre utredningar under senare år. Därvid har bl.a. de frågeställningar om försäkringens omfattning och utformning som tas upp i de aktuella motionerna behandlats. En av de frågor som ägnats särskild uppmärksamhet är vilket värde som en byggförsäkring har för s.k. självbyggare. I denna fråga har civilutskottet tidigare uttalat att det inte är rimligt att ställa krav på försäkring som endast i mycket begränsad utsträckning kan fungera som ett avhjälpandeskydd när ett byggfel uppstått (bet. 2006/07:CU18). Utskottet kan nu konstatera att ett förslag om att undanta de aktuella byggprojekten ingår i en lagrådsremiss och kan förväntas bli framlagt för riksdagen i en proposition senare i vår. Något behov av ett tillkännagivande i frågan föreligger således inte.

När det gäller motionsförslagen om att göra byggförsäkringen helt frivillig, även för övriga byggherrar och byggprojekt, anser utskottet att de är alltför långtgående och skulle innebära en önskad inskränkning i konsumentskyddet vid bostadsbyggande.

Utskottets ställningstagande

Civilutskottet har som framgår ovan tidigare ifrågasatt byggförsäkringens värde för s.k. självbyggare. Enligt den utvärdering av byggförsäkringen som nyligen har redovisats i en promemoria från Miljödepartementet finns det ett flertal brister med det nuvarande försäkringssystemet som gäller även för övriga byggherrekategorier. Mot denna bakgrund samt i syfte att effektivisera plan- och bygglagstiftningen föreslås att den obligatoriska byggförsäkringen tas bort. Promemorian är för närvarande föremål för remissbehandling.

Enligt utskottets mening bör remissbehandlingen av promemorian och regeringens ställningstagande i frågan avvaktas. Av detta skäl avstyrks de aktuella motionerna.

Energideklarationer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om en översyn av regelverket för energideklarationer. Utskottet hänvisar till sitt ställningstagande i frågan våren 2010.

Motionen

I motion 2010/11:C273 av Jan Ericson (M) föreslås att regeringen ska se över regelverket för energideklarationer. Motionären hänvisar till de synpunkter som Riksrevisionen tidigare framfört i frågan efter att ha genomfört en granskning av verksamheten med deklarerationer.

Bakgrund och gällande rätt

Riksdagen beslutade våren 2006 att införa en lag om energideklarationer (prop. 2005/06:145, bet. BoU9, rskr. 213). Lagen (2006:985) om energideklaration för byggnader, som trädde i kraft den 1 oktober 2006, var en del i det svenska genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/91/EG om byggnaders energiprestanda. Lagen syftar till att främja en effektiv energianvändning och en god inomhusmiljö i byggnader.

Lagen om energideklaration för byggnader innehåller bestämmelser om en skyldighet för ägaren till en byggnad att se till att vissa uppgifter om byggnadens energianvändning och inomhusmiljö deklarerar i en energideklaration. En sådan deklaration ska upprättas när en byggnad uppförs. Vidare gäller för vissa byggnader att ägare ska se till att det alltid finns en energideklaration som inte är äldre än tio år. Det sistnämnda kravet gäller inte för en- och tvåbostadshus som inte hyrs ut, dvs. flertalet småhus. För

dessa gäller emellertid att en deklaration ska upprättas när en byggnad säljs, om det inte redan finns en deklaration som inte är äldre än tio år. Energideklarationen ska upprättas av en oberoende expert.

Tidigare behandling

Civilutskottet behandlade våren 2010 (bet. 2009/10:CU9) en redogörelse från Riksrevisionens styrelse om införandet av energideklarationer (2009/10:RRS3) och en motion som hade väckts med anledning av redogörelsen. I detta sammanhang behandlades också tre motioner om energideklarationer från 2009 års allmänna motionstid, däribland en motion likalydande med den nu aktuella och av samma motionär.

I redogörelsen framhöll Riksrevisionens styrelse bl.a. att regeringen bör se över det regelverk som styr tillämpningen av systemet med energideklarationer och att regeringen bör vidta de övriga åtgärder som behövs för att effektivisera verksamheten och säkerställa energideklarationernas kvalitet. Styrelsen menade vidare att regeringen bör utveckla sin uppföljning inom området bl.a. i syfte att kunna återrapportera till riksdagen om vilka effekter statens insatser haft för målet att energieffektivisera bebyggelsen.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle lägga redogörelsen från Riksrevisionens styrelse till handlingarna och avslå de motionsförslag som gäller verksamheten med energideklarationer. I sitt ställningstagande hänvisade utskottet till att regeringen för riksdagen redan redovisat sin syn på Riksrevisionens granskning samt även givit uppdrag om en fortsatt översyn av den aktuella verksamheten.

Utskottets ställningstagande

Som framgår ovan har utskottet våren 2010 tagit ställning till det förslag som förs fram i den nu aktuella motionen. Utskottet anser inte heller nu att det finns tillräckliga skäl för ett tillkännagivande till regeringen om regelverket för energideklarationer. Motionen avstyrks därför.

Bostadsanpassningsbidrag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår två motionsförslag om bostadsanpassningsbidrag. Utskottet hänvisar till pågående överväganden och tidigare ställningstaganden.

Motionerna

I motion 2010/11:C202 av Christina Oskarsson (S) yrkande 2 föreslås att det genomförs en översyn av systemet med bostadsanpassningsbidrag. Förslaget läggs fram med hänvisning till en bristande tillgänglighet i delar av dagens bostadsbestånd.

Ulrika Carlsson i Skövde och Annika Qarlsso (båda C) föreslår i motion 2010/11:Fö249 yrkande 2 att bostadsanpassningsbidrag ska lämnas för elsanering. Motionärerna anser att elöverkänslighet bör betraktas som en sjukdom som ska ge samma rätt till bidrag som gäller för andra funktionshinder.

Gällande rätt

Enligt lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. svarar kommunerna för att bidrag lämnas till anpassning och återställning av bostäder (2 §). Bidrag kan lämnas till enskild person som äger en bostad för permanent bruk eller som innehar en sådan bostad med hyres- eller bostadsrätt. Om bostaden hyrs i andra hand, lämnas bidrag endast om anpassningsåtgärden är skäligen med hänsyn till hur långvarig upplåtelsen är (4 §).

Bostadsanpassningsbidrag lämnas för åtgärder för anpassning av bostadens fasta funktioner i och i anslutning till den bostad som ska anpassas. Bidrag lämnas endast om åtgärderna är nödvändiga för att bostaden ska vara ändamålsenlig som bostad för den funktionshindrade. Bidrag lämnas dock inte om de sökta åtgärderna behöver vidtas redan av väsentligen andra orsaker än behovet av anpassningen (6 §). Boverket har tillsynsansvaret över kommunernas bidragsverksamhet.

Utskottets ställningstagande

I motion 2010/11:C202 förordas en allmän översyn av systemet med bostadsanpassningsbidrag med hänvisning till en bristande tillgänglighet i bostadsbeståndet. Det framgår emellertid inte vilka problem med det nuvarande regelverket som motionären anser föreligga. Bidragsgivningen är avsedd som stöd till enskilda personer med funktionshinder. Enbart det förhållandet att det finns brister i tillgängligheten i stora delar av bostadsbeståndet kan därför inte i sig anses motivera en översyn. Utskottet kan vidare hänvisa till att Boverket i sin tillsyn av bidragsverksamheten har möjlighet att uppmärksamma eventuella behov av regeländringar. Som redovisats ovan (avsnittet Inventering av tillgängligheten) har Boverket med anledning av ett regeringsuppdrag redovisat sex delmål för tillgänglighetsarbetet, varav ett avser hanteringen av bostadsanpassningsbidragen. Delmålet innebär att landets kommuner senast 2016 ska utöva en väl fungerande hantering av bostadsanpassningsbidraget med en hög grad av rättssäkerhet. Verket redovisar även vissa åtgärder som bör vidtas för att nå målet.

Förslag motsvarande det som läggs fram i motion 2010/11:Fö249 om att bostadsanpassningsbidrag ska lämnas för elsanering har behandlats och avslagits av riksdagen vid ett flertal tillfällen. Vid den senaste behandlingen i civilutskottet våren 2008 (bet. 2007/08:CU11) avstyrkte utskottet förslaget med följande motivering.

Förslag om bostadsanpassningsbidrag för elöverkänsliga har behandlats av riksdagen under en följd av år. Civilutskottet konstaterade föregående år (bet. 2006/07:CU18), liksom bostadsutskottet dessförinnan, att Boverket i sin tolkning av det aktuella rättsläget utgår från den vetenskapliga bedömning av elöverkänslighet som gjorts av bl.a. Socialstyrelsen och Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap. Utskottet fann inte heller skäl för riksdagen att frångå denna bedömning.

Utskottet ser inte heller nu något skäl att frångå den vetenskapliga bedömningen vid tillämpningen av lagen om bostadsanpassningsbidrag i de aktuella fallen.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionsförslagen om bostadsanpassningsbidrag.

Reservationer

1. Planprocessen, punkt 1 (S)

av Carina Ohlsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Yilmaz Kerimo (S), Katarina Köhler (S), Luciano Astudillo (S) och Meeri Wasberg (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:C315 yrkande 3 och avslår motionerna 2010/11:C330 yrkande 3, 2010/11:C343 yrkandena 1 och 2, 2010/11:C352 och 2010/11:C358 yrkande 15.

Ställningstagande

En av de viktigaste frågorna i översynen av plan- och bygglagen var enligt vår mening att åstadkomma ett regelverk som ger förutsättningar för en demokratisk och effektiv planeringsprocess. När förslaget om den nya lagen behandlades av riksdagen våren 2010 kunde emellertid bl.a. S-ledamöterna konstatera att regeringens bristande beredning av ärendet medförde behov av en fortsatt översyn och uppföljning av lagen i flera avseenden.

Som framhålls i en av de nu aktuella S-motionerna är det viktigt att den lag som träder i kraft den 2 maj i år bl.a. medför att handläggningstiderna i planprocessen verkligen blir kortare utan att rättssäkerheten äventyras. Det är vidare nödvändigt att följa upp tillämpningen av lagen när det gäller planfrågor som förutsätter samverkan mellan flera kommuner om regionens bostadsförsörjning, infrastruktur och arbetsmarknad.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär ett bifall till motion 2010/11:C315 (S) yrkande 3. Övriga motioner avstyrks.

2. Planprocessen, punkt 1 (V)

av Amineh Kakabaveh (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:C330 yrkande 3 och 2010/11:C358 yrkande 15, bifaller delvis motion 2010/11:C315 yrkande 3 och avslår motionerna 2010/11:C343 yrkandena 1 och 2 samt 2010/11:C352.

Ställningstagande

I Vänsterpartiets bostadspolitiska partimotion 2010/11:C358 läggs ett antal förslag fram som är inriktade på att öka det demokratiska inslaget på bostadsmarknaden och samhällsplaneringen samtidigt som marknadskrafternas inflytande begränsas. Det är nödvändigt att se över och förändra flera av de regelsystem som styr planering, byggande och förvaltning av bl.a. bostäder. Den nya plan- och bygglag som träder i kraft den 2 maj 2011 innehåller emellertid inte några påtagliga förändringar som kan leda till en mer demokratisk och effektiv detaljplaneprocess. Det finns därför behov av en fortsatt översyn av plan- och bygglagen i syfte att åstadkomma verkliga förbättringar i dessa avseenden. Detta bör riksdagen med bifall till motion 2010/11:C358 (V) yrkande 15 som sin mening tillkännage för regeringen. Det innebär att även de aktuella förslagen i motionerna 2010/11:C315 (S) och 2010/11:C330 (S) får anses vara tillgodosedda. Övriga motionsförslag avstyrks.

3. Medborgarinflytande i samhällsplaneringen, punkt 2 (MP, V)

av Jan Lindholm (MP) och Amineh Kakabaveh (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:So543 yrkande 12 och 2010/11:T502 yrkande 27.

Ställningstagande

Två partimotioner från Miljöpartiet tar upp frågor om det lokala medborgarinflytandet i samhällsplaneringen. I dag tas alltför ofta beslut som berör medborgarnas närmiljö över deras huvuden, med små möjligheter till ett reellt lokalt inflytande. Den lokala demokratin behöver därför vitaliseras. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag som skapar större möjligheter för lokalt inflytande i planeringen, så att medborgarna på allvar får vara med och bestämma hur samhället ska se ut i framtiden.

I detta sammanhang är det viktigt att även barn och ungdomar kommer till tals. För barn, som har ett begränsat rörelseområde, är det särskilt viktigt hur närmiljön utformas och påverkas. Barn tillbringar oftast en större

del av sin tid i närheten av sin bostad än den vuxne gör. Samhällen ska planeras så att barn kan cykla och gå mellan exempelvis bostaden, skolan och fotbollsträningen. Städer med mer grönska, färre bilar och färre parkeringsplatser ger både bättre luft, mindre buller och en ökad rörlighet för barn och unga.

Det behöver utvecklas metoder för att barn och ungdomar ska få inflytande i planarbetet. Barnkonsekvensanalyser bör göras vid alla beslut där barns miljöer påverkas. Regeringen bör återkomma till riksdagen med en strategi för att skapa förbättrade möjligheter för barn och unga att delta i samhällsplaneringen.

Vad vi ovan anfört bör riksdagen med bifall till de aktuella partimotionerna från Miljöpartiet som sin mening ge regeringen till känna.

4. Översiktsplanering, punkt 3 (MP)

av Jan Lindholm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:T502 yrkande 26 och avslår motion 2010/11:C311 yrkande 10.

Ställningstagande

Ett stort problem i olika former av samhällsplanering är att miljömålen inte på ett självklart sätt kommer in och beaktas i planeringsarbetet. I dag får miljöintressena alltför ofta vika för de kommersiella intressena. Miljömålen ställning behöver därför stärkas i lagstiftningen.

Jag anser att miljömålen ska vara styrande för den långsiktiga planeringen. Kommunernas översiktsplanering ska också tillmätas stor vikt vid rättstillämpningen, när kommunen planerat på ett sätt som bidrar till miljömål och hållbar utveckling.

Det ovan anförda bör riksdagen som sin mening tillkännage för regeringen. Det innebär ett bifall till Miljöpartiets partimotion 2010/11:T502 yrkande 26. Förslaget i motion 2010/11:C311 yrkande 10 avstyrks.

5. Planering av bostadsområden, punkt 4 (V)

av Amineh Kakabaveh (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:C358 yrkande 13 och avslår motion 2010/11:C327.

Ställningstagande

Vänsterpartiet vill stärka människors möjligheter att välja var de ska bo. Det är angeläget att kommunerna genom en aktiv bostadspolitik bidrar till ett varierat utbud på de lokala bostadsmarknaderna. Bostadspolitiken är också ett viktigt instrument för att aktivt bekämpa segregationen. Sverige behöver fler bostadsområden med blandade boende- och upplåtelseformer. Det leder till minskad segregation och fler valmöjligheter för den enskilde. Samtidigt främjas utvecklingen inom näringslivet genom att arbetsmarknadens behov bättre kan tillgodoses.

Det behövs mer kompletteringsbebyggelse som är inriktad på hyresrätter i utpräglade villaområden och i områden där bostadsrätterna dominerar. I områden som är dominerade av hyresrätter behöver kompletteringsbebyggelsen i stället inriktas på villor, radhus och bostadsrätter. Även kompletteringsbebyggelse av radhus, kedjehus eller parhus med hyresrätt bör prövas i större utsträckning.

Jag anser att regeringen bör vidta åtgärder som kan påverka kommunerna att i högre grad ta hänsyn till behovet av ett varierat bostadsutbud i sin planering av kompletteringsbebyggelse. Detta bör riksdagen med bifall till Vänsterpartiets partimotion 2010/11:C358 yrkande 13 som sin mening tillkänna för regeringen. Motion 2010/11:C327 avstyrks.

6. Planering för cykeltrafik m.m., punkt 6 (MP, V)

av Jan Lindholm (MP) och Amineh Kakabaveh (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:T502 yrkandena 17 och 18 samt 2010/11:T504 yrkandena 2, 3, 13, 20 och 24.

Ställningstagande

Ett stort problem i dagens stadsplanering är att bilen fortfarande är den norm som styr utformningen av bostadsområden och trafikmiljö. I två motioner från Miljöpartiet läggs det fram ett antal förslag om åtgärder som kan leda till en mer miljöanpassad stadsplanering och underlätta användandet av cykel och kollektivtrafik. Dessa förslag innebär att cykeln och kollektivtrafiken bör bli den nya normen för transporter vid stadsplanering.

Planeringen av bostadsområden bör bl.a. utgå från närhet till kollektivtrafik och en förändrad syn på behovet av fordonsparkering. Kommunerna tillämpar i dag riktlinjer för hur många parkeringsplatser för bilar som ska finnas vid nybyggnation av bostäder. Däremot saknas motsvarande riktlinjer för cykelparkering. Boverket bör därför utforma en miniminorm för antalet cykelparkeringar vid nybyggnation av bostäder i tätort. Vidare bör verket utarbeta en miniminorm för avstånd till kollektivtrafik vid nybyggnation av bostäder i tätort. Det bör också vara möjligt att beakta tillgängligheten till kollektivtrafiken när parkeringsbehovet fastställs på så sätt att bättre kollektivtrafik leder till ett lägre antal parkeringsplatser. Boverket bör få i uppdrag att utfärda rekommendationer för kommunernas detaljplanering utifrån detta perspektiv.

En effektiv åtgärd för att öka cykelns framkomlighet är att ta bort kantparkeringar och använda utrymmet till att bygga cykelbanor eller cykelfält. Samtidigt kan åtgärder vidtas för att öka framkomligheten i kollektivtrafiken. Boverket bör få i uppdrag att utfärda rekommendationer för hur kantparkeringar ska tas bort för att ge utrymme åt kollektivtrafik eller cykel.

Vi anser att alla skolor ska ha en bilfri zon i anslutning till entrén. Självklart ska det råda undantag för funktionshindrade och andra nödvändiga transporter till skolan. Alla skolor ska också – utan undantag – ha fungerande och trygga gång- och cykelbanor till och från skolan.

För att få en välplanerad trafikstruktur är det viktigt att cykeltrafiken tas med tidigt i planeringsprocessen. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag som innebär att kommunerna ska ta in planeringen av cykelbanor redan i översiktsplanerna.

Cykeltrafikens behov påverkas av flera olika lagar som är framtagna med bilen som norm. Det är därför hög tid att göra en översyn och revidering av bl.a. plan- och bygglagen och trafiklagstiftningen ur ett klimat- och cykelperspektiv.

Vi föreslår att riksdagen som sin mening tillkännager det ovan anförda för regeringen. Det innebär att riksdagen bifaller motionerna 2010/11:T502 (MP) yrkandena 17 och 18 samt 2010/11:T504 (MP) yrkandena 2, 3, 13, 20 och 24.

7. Parkeringsplatser för studentbostäder, punkt 7 (MP, V)

av Jan Lindholm (MP) och Amineh Kakabaveh (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:C358 yrkande 18.

Ställningstagande

Plan- och bygglagen ställer upp krav på att det ordnas platser för parkering i samband med byggande av bl.a. bostäder. Kommunernas tillämpning av dessa bestämmelser leder ibland till krav på onödigt många parkeringsplatser. Inte minst gäller det för bostäder där behovet av parkeringsplatser är begränsat, exempelvis för studentbostäder. Kravet på parkeringsplatser kan också leda till att bostadsbyggnadsprojekt försenas och att byggkostnaderna stiger.

Vi anser mot denna bakgrund att regeringen bör se över förutsättningarna att bygga bostäder, exempelvis studentlägenheter, utan tillhörande andra parkeringsplatser än handikapplatser. Detta bör riksdagen, med bifall till Vänsterpartiets partimotion 2010/11:C358 yrkande 18, som sin mening ge regeringen till känna.

8. Planering för grönområden och platser för lek, punkt 8 (MP, V)

av Jan Lindholm (MP) och Amineh Kakabaveh (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:So543 yrkande 13 och 2010/11:T502 yrkandena 10–12 och 14 samt avslår motionerna 2010/11:C206, 2010/11:C306, 2010/11:C320 och 2010/11:C321.

Ställningstagande

Stadsplanering och övrig fysisk planering är ibland alltför inriktad på frågor om byggnader och infrastruktur. Behovet av grönområden och platser för lek kan då glömmas bort eller beaktas alltför sent i planeringsprocessen. I två partimotioner från Miljöpartiet läggs det fram förslag om hur detta behov bättre ska kunna tillgodoses i planeringen.

För att säkerställa medborgarnas tillgång till bostadsnära natur krävs ett nationellt ansvarstagande så att kommunerna får den kompetens som behövs för att tillgodose behovet av grönområden i närheten av alla bostadsområden. Boverket bör därför utarbeta riktlinjer och stöd för kommunerna så att de kan säkerställa att alla medborgare har tillgång till bostadsnära natur inom 300 meter.

Det är också viktigt att det finns tillräckligt stora ytor för lek och utevistelse vid eller i omedelbar närhet till bostäder, barnstugor och skolor. Det kan emellertid vara svårt för planerare och beslutsfattare att bedöma vad som ska anses vara en tillräckligt stor yta. Friytans användbarhet är inte heller beroende enbart av storlek, utan också av utformning och kvalitet. Boverket bör därför ges i uppdrag att utveckla rekommendationer kring

hur friytebegreppet bör tolkas för att tillgodose vårt behov av bostadsnära, tillgängliga och användbara friytor. Verket bör också utarbeta riktlinjer för hur kommunerna kan skapa mer plats för grönområden, lekplatser och kultur i städerna. Detta kan exempelvis ske genom att behovet av parkeringsplatser minskar då fler använder bilpool eller åker kollektivt.

Tillgång till platser för barns lek i närheten av bostaden är viktig, både för att möjliggöra deras självständiga rörlighet och för att skapa platser som inspirerar till lek och fantasi. Därför bör Boverket utforma riktlinjer för att alla barn ska ha tillgång till lekpark eller parklek och möjlighet till fri lek i sitt närområde. Det bör i sammanhanget påpekas att kommunerna vanligen använder normer för antal parkeringsplatser, men inte för lekytor. Boverket bör därför få i uppdrag att även ta fram en norm för barns tillgång till lekytor.

Vi föreslår att riksdagen som sin mening tillkännager det ovan anförda till regeringen. Det innebär ett bifall till Miljöpartiets partimotioner 2010/11:T502 yrkandena 10–12 och 14 samt 2010/11:So543 yrkande 13. Övriga motioner som behandlas under denna rubrik kan därmed anses bli delvis tillgodosedda.

9. Planering av handel, punkt 9 (MP)

av Jan Lindholm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:C362 yrkandena 1 och 2 samt 2010/11:T502 yrkandena 21–23.

Ställningstagande

För att skapa en grönare och mer levande stad är tillgängligheten till service och handel i anslutning till där människor bor en avgörande fråga. Dagens utveckling mot en allt större andel externhandel är varken socialt eller ekologiskt hållbar. Därför bör bra och långsiktiga villkor ges för butiker och annan service i bostädernas närområde. Det bör vidare utvecklas metoder i stadsplaneringen där människors tillgång till handel och service i närområdet sätts i första rummet.

Ett femårigt moratorium för nybyggnation av externa köpcentrum bör införas. Det ger tid att se över och förändra lagstiftningen så att utvecklingen av handelsetableringar blir långsiktigt hållbar. En större samordning mellan närliggande kommuner vid planering av externhandeln måste komma till stånd. Detta kan ske genom att kommunerna utnyttjar regionplaner och regionplaneorgan för att fatta gemensamma beslut i frågor som

kan påverka hela eller stora delar av regionens handelspolitik. Det bör vara länsstyrelsernas uppgift att leda och styra denna regionpolitiska handelsstrategi genom sin granskning av översiktsplanarbetet.

Det naturliga är att utnyttja översiktsplaner och regionplaner till att i viss mån styra beslut om ny- och utbyggnad av köpcentrum. Jag föreslår därför att riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till ändringar i bestämmelserna om översiktsplan och regionplan som har denna inriktning.

Det är angeläget att etablering av nya köpcentrum eller utbyggnad av befintliga köpcentrum ska kunna förhindras med hänvisning till miljö- och klimatmålen. Vid beslut i dessa frågor måste hänsyn också tas till målet om en levande landsbygd och till att nya köpcentrum inte placeras så att kundunderlaget i angränsande kommuner undergrävs.

Vad som anförts ovan bör riksdagen som sin mening tillkänna för regeringen. Det innebär ett bifall till Miljöpartiets partimotion 2010/11: T502 yrkandena 21–23 och motion 2010/11:C362 (MP) yrkandena 1 och 2.

10. Planering i kustsamhällen, punkt 11 (S)

av Carina Ohlsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Yilmaz Kerimo (S), Katarina Köhler (S), Luciano Astudillo (S) och Meeri Wasberg (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:C298 yrkandena 1 och 2 samt 2010/11:N409 yrkandena 1 och 2 samt avslår motionerna 2010/11:C298 yrkandena 4 och 6 samt 2010/11:N409 yrkandena 4 och 6.

Ställningstagande

I två S-motioner beskrivs de särskilda problem och planeringsförutsättningar som råder i kust- och skärgårdssamhällen och föreslås vissa åtgärder som kan underlätta åretruntboende på dessa orter.

Dagens situation i kustsamhällen med ett stort tryck från fritidsboende medför olika problem för den bofasta befolkningen. Prisnivåerna på mark och bostäder trissas ofta upp till orimliga nivåer som gör att endast mycket välbeställda personer kan efterfråga ett boende i dessa attraktiva miljöer. Samtidigt innebär en allt större andel fritidsboende att det blir svårt att upprätthålla den grundläggande servicenivån året runt.

Kommunerna måste ges bättre möjlighet att erbjuda ett brett utbud av boendeformer som kan stimulera till inflyttning av åretruntboende. Det förutsätter emellertid att kommunerna kan avsätta mark för områden som är

avsedda endast för åretruntboende. Regeringen bör därför se över förutsättningarna för att ge kommunerna möjlighet att i planprocessen avsätta nya bostadsområden för åretruntboende.

Det ovan anförda bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär ett bifall till motionerna 2010/11:C298 yrkandena 1 och 2 samt 2010/11:N409 yrkandena 1 och 2. Övriga yrkanden i de aktuella motionerna avstyrks däremot.

11. Områden med låga strålningsnivåer, punkt 12 (MP)

av Jan Lindholm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Fö206 yrkande 4.

Ställningstagande

Kommunerna har i dag inte laglig rätt att freda s.k. lågstrålande eller strålningsfria områden. Detta rimmar illa med kommunernas skyldighet att värna sina invånares hälsa.

I förarbetena till den nya plan- och bygglagen fanns vissa överväganden om åtgärder på detta område. Dessa överväganden ledde emellertid inte fram till några förslag från regeringen om en förstärkt lagstiftning med inriktning på kommunernas möjligheter att utpeka och skydda vissa områden med låga strålningsnivåer. Riksdagen bör därför ge regeringen till känna att lagstiftningen måste förändras och bli tydlig när det gäller kommunernas möjligheter att freda områden från icke-joniserande strålning. Det bör ankomma på regeringen att utarbeta förslag om sådana lagändringar och snarast lägga fram dem för riksdagen.

Vad jag ovan anfört om behovet av att i plan- och bygglagen ge utrymme för kommuner att skapa områden med låga strålningsnivåer bör riksdagen med bifall till motion 2010/11:Fö206 (MP) yrkande 4 tillkännage för regeringen som sin mening.

12. Allmänna sammankomster på offentlig plats, punkt 14 (S)

av Carina Ohlsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Yilmaz Kerimo (S), Katarina Köhler (S), Luciano Astudillo (S) och Meeri Wasberg (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:C301 och 2010/11:C362 yrkande 3.

Ställningstagande

Demokratin förutsätter debatt, opinionsbildning och ett offentligt samtal. Yttrandefrihet är således en förutsättning för demokrati, men möjligheterna att använda yttrandefriheten blir alltmer en fråga om ekonomiska resurser. Den som har pengar kan ge spridning åt sina åsikter genom att köpa reklamplats, tv-reklam, ge ut tidningar osv. För folkrörelserna har det offentliga rummet fått ersätta de ekonomiska resurserna.

Direktkommunikation med medborgarna på gator och torg kan komma till stånd utanför affärer och på andra allmänna platser när flygblad delas ut, och borborden kan inbjuda till samtal. En förutsättning för detta är att publika platser är allmänna och att man har rätt att torgföra sina åsikter. Tyvärr går utvecklingen snabbt mot en privatisering av de allmänna platserna, och därmed inskränks möjligheten för åsiktsutbyte och opinionsbildning.

Framväxten av stora köpcentrum med inomhustorg som är omgärdade av stora parkeringsplatser begränsar möjligheterna. Fastighetsbolaget eller köpmannaföreningen som äger marken har enväldig bestämmanderätt över vilka åsikter som får framföras och vilka föreningar eller rörelser som får sprida sitt budskap. Oftast tillåts ingen opinionsbildning alls. Trenden förstärks inne i städerna där affärsgatorna ersätts av inomhusgallerior som också hindrar opinionsbildning av olika slag. Staten är själv en aktör i sammanhanget. På vissa tågstationer har politisk verksamhet som flygbladsutdelning förbjudits, samtidigt som utrymme upplåts till opinionsbildare som kan betala.

Som framgår av betänkandet uppmärksammade riksdagen redan 2002 behovet av att garantera tillgången till privatägda köpcentrum m.m. för olika möten och åsiktsutbyten. Det tillkännagivande som riksdagen då gjorde ledde så småningom fram till en utredning som drog slutsatsen att problemet med förbud mot opinionsbildning i köpcentrum är så begränsat att det inte behövs några åtgärder. Vi delar inte denna uppfattning. Problemet är omfattande och har dessutom ökat ytterligare sedan utredaren 2008 redovisade sin slutsats.

Vi anser att riksdagen genom ett tillkännagivande till regeringen ska begära att olika möjligheter att lösa det aktuella problemet prövas på nytt. Som föreslås i en av motionerna bör bl.a. möjligheten att låta kommunerna i planbestämmelser föreskriva rätten till opinionsbildning i bl.a. inomhuscentrum och andra köpcentrum prövas.

Det vi nu föreslagit innebär ett bifall till motion 2010/11:C301 (S). Vi tillstyrker även motion 2010/11:C362 (MP) yrkande 3 som i huvudsak har samma inriktning.

13. Bestämmelser om tillgänglighet, punkt 15 (S)

av Carina Ohlsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Yilmaz Kerimo (S), Katarina Köhler (S), Luciano Astudillo (S) och Meeri Wasberg (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:C225 yrkande 1 och avslår motion 2010/11:C225 yrkande 2.

Ställningstagande

I dag möter rörelsehindrade personer i Sverige alltför ofta hinder som leder till att de utestängs från delar av samhället. Arbetet med att undanröja dessa hinder mot tillgängligheten i den befintliga bebyggelsen går alldeles för långsamt. Än mer anmärkningsvärt är att det även i nybyggnationen ofta slarvas med att uppfylla kraven på tillgänglighet.

I plan- och bygglagen finns krav uppställda på att den byggda miljön ska vara tillgänglig. Det är nödvändigt att se till att dessa krav verkligen efterlevs och att det inte medges undantag. I dag brister tillämpningen av lagen och det finns stora möjligheter till avsteg från grundkraven med hänvisning till exempelvis terrängförhållanden, verksamhetens art, skäliga kostnader, tekniska förutsättningar och kulturvärden. Ett annat problem är att kraven på tillgänglighet endast kan ställas på själva byggnaden, samtidigt som placering och utformning av installationer och teknisk utrustning – t.ex. i hissar – ofta är avgörande för användbarheten. Vi anser att kraven på tillgänglighet och användbarhet måste vara tydligt uttryckta så att tillämpningen av lagen underlättas.

Vad vi ovan anfört bör riksdagen med bifall till motion 2010/11:C225 (S) yrkande 1 som sin mening tillkännage för regeringen. Yrkande 2 om en översyn av sanktionsmöjligheterna avstyrks. Vi anser att man bör ha erfarenheter från tillämpningen av sanktionsbestämmelserna i den nya plan- och bygglagen innan frågan aktualiseras.

14. Inventering av tillgängligheten, punkt 16 (S)

av Carina Ohlsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Yilmaz Kerimo (S), Katarina Köhler (S), Luciano Astudillo (S) och Meeri Wasberg (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:C202 yrkande 1 och 2010/11:C215.

Ställningstagande

Andelen äldre i befolkningen ökar alltmer. En ambition inom äldrevården är att ge alla möjlighet att bo kvar i sin bostad så länge som möjligt. Det förutsätter emellertid att tillgängligheten i det vanliga bostadsbeståndet blir bättre.

Enligt Boverkets beräkningar saknas det i dag hiss i ca 75 000 trappupp-gångar i flerbostadshus med tre eller fler våningsplan. I lägenheterna innebär trånga toalettutrymmen och hallar stora svårigheter att använda olika hjälpmedel som en rullator. Det skapar också problem för hemtjänstpersonalen att på ett ergonomiskt riktigt sätt kunna hjälpa den boende. Även utemiljön kring bostadshusen har ofta hinder som medför en begränsad framkomlighet.

Behovet av en bra tillgänglighet i våra bostadsområden kommer successivt att öka ytterligare. Det är hög tid att börja planera för hur den stora gruppen fyrtio- och femtiotalister ska bo när de blir äldre. Ett första steg i en sådan planering är att skaffa en bättre kunskap om hur tillgängligheten ser ut i bostadsbeståndet och hur behoven av bl.a. hissar kommer att förändras framöver.

Vi anser således att det bör genomföras en inventering av tillgängligheten i bostadsbeståndet och av det framtida behovet av tillgänglighetsanpassade bostäder. Detta bör riksdagen med bifall till motionerna 2010/11:C202 (S) yrkande 1 och 2010/11:C215 (S) som sin mening ger regeringen till känna.

15. Bygglov för vissa anläggningar m.m., punkt 18 (MP)

av Jan Lindholm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Fö206 yrkande 3 och avslår motion 2010/11:C357.

Ställningstagande

Med dagens regler omfattar bygglovsplikten för mobiltelefoniinstallationer enbart byggandet av master. Basstationer och antenner kan sättas upp på befintliga byggnader och master utan att detta prövas. Det är till och med så illa att en mast kan beviljas bygglov med villkoret att den enbart avses

användas som länkmast och inte för rundstrålande antenner. När masten sedan väl står där finns det emellertid inget hinder för en operatör att sätta upp vilka antenner som helst i masten.

Jag anser att även basstationer och antenner måste omfattas av bygglovsplikt. Detta är det normala i andra länder inom EU. Ett argument som där förs fram är att samhället genom lovplikten får kunskap och möjlighet att anpassa ny bebyggelse så att inte en bostad hamnar i ett ogynnsamt läge i förhållande till strålningsnivåerna. Utan kunskap om placeringen av antenner och basstationer är det även omöjligt att upprätta strålningskartor.

Jag anser att riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad som anförs ovan om bygglovsplikt för antenner och basstationer. Det innebär ett bifall till motion 2010/11:Fö206 (MP) yrkande 3. Motion 2010/11:C357 (M) avstyrks.

16. Energihushållningskrav i byggreglerna, punkt 20 (S, MP, V)

av Carina Ohlsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Yilmaz Kerimo (S), Jan Lindholm (MP), Katarina Köhler (S), Amineh Kakabaveh (V), Luciano Astudillo (S) och Meeri Wasberg (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:N369 yrkandena 12 och 13.

Ställningstagande

Bostadssektorn står i dag för en dryg tredjedel av Sveriges energianvändning. För att rejält minska energianvändningen måste både nybyggda och befintliga bostäder bli avsevärt mer energieffektiva.

Boverket bör ges i uppdrag att ändra energikraven i verkets byggregler med inriktningen att kraven vid nybyggnation under 2011 ska skäras till en årsförbrukning på 70 kWh/m² respektive 90 kWh/m² beroende på geografisk zon.

På kort och medellång sikt finns den största effektiviseringspotentialen i den befintliga bebyggelsen. Många äldre byggnader har en klimat- och energistatus som ligger mycket långt under vad som är möjligt att uppnå i dag. Det är därför viktigt att alla möjligheter till energieffektivisering tas till vara, särskilt i samband med större ombyggnads- och upprustningsåtgärder. Skärpta energikrav ska således ställas även i samband med ombyggnad. En utredning om hur dessa krav ska utformas bör tillsättas med inriktning på att ombyggda hus i genomsnitt inte ska förbruka mer än 90–100 kWh/m².

Det som förordats ovan bör riksdagen, med bifall till motion 2010/11: N369 (V) yrkandena 12 och 13, som sin mening ge regeringen till känna.

17. Nya tekniska lösningar i byggandet, punkt 21 (MP)

av Jan Lindholm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:T502 yrkande 24 och avslår motionerna 2010/11:C283 och 2010/11:C349.

Ställningstagande

Det finns på vissa håll inom byggsektorn ett nytänkande med ekologiska förtecken. Cykelgarage, gröna tak, nya miljövänliga material och innovativa kollektivtrafiklösningar är bara några exempel. Det är viktigt att även sprida insikt om att sådana lösningar inte bara är ekologiskt – utan även socialt och ekonomiskt – hållbara. Teknik som anpassas till ekologiska villkor och en stadsplanering som underlättar för människor att mötas och stärka sociala nätverk i vardagen är utan tvekan lönsamma på sikt.

Det finns emellertid ett stort behov av att stärka arbetet med att uppnå en mer ekologisk och miljöanpassad inriktning på materialvalet i byggandet. På motsvarande sätt bör man stödja en inriktning av fysisk planering och utformning som stimulerar till möten, samverkan, delaktighet, flexibilitet och möjlighet till anpassning av både privata och offentliga utrymmen.

Jag anser att regeringen bör lyfta fram goda exempel med denna inriktning och stödja teknikupphandlingar och andra metoder som kan bidra till utvecklandet av byggtekniska lösningar som stöder alla de tre dimensionerna av hållbarhet.

Detta bör riksdagen med bifall till Miljöpartiets partimotion 2010/11: T502 yrkande 24 som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att även övriga motioner som behandlas under denna rubrik får anses vara delvis tillgodosedda.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010

2010/11:C202 av Christina Oskarsson (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en inventering av tillgängligheten i ett vidare samhällsligt perspektiv.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en översyn av systemet med bostadsanpassningsbidrag.

2010/11:C206 av Kerstin Lundgren (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om de gröna kilarna i Stockholms län.

2010/11:C215 av Ann-Christin Ahlberg (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av behovet av tillgänglighetsanpassade bostäder.

2010/11:C225 av Hans Hoff (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av en fungerande plan- och bygglag när det gäller tillgängligheten för funktionshindrade.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av sanktionsmedel.

2010/11:C247 av Annie Johansson (C):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förenkling av reglerna för att få bygga studentbostäder.

2010/11:C271 av Jan Ericson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa reglerna om obligatorisk byggförsäkring.

2010/11:C273 av Jan Ericson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om energideklarationer.

2010/11:C282 av Eliza Roszkowska Öberg och Maria Plass (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa byggförsäkringen.

2010/11:C283 av Eliza Roszkowska Öberg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om mer IT i bostadspolitiken.

2010/11:C298 av Jan-Olof Larsson och Peter Hultqvist (båda S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av blandad bebyggelse.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att ge kommunerna möjlighet att i planprocessen avsätta nya bostadsområden för åretruntboende.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna att stärka de mantalsskrivnas inflytande över detaljplaneprocessen.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över vilka möjligheter det finns för att klara de miljökrav som staten ställer på kommuner med stor turism att klara miljökraven på vatten och avloppsnät.

2010/11:C301 av Leif Jakobsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att köpcentrum och liknande publika platser betraktas som allmän plats.

2010/11:C306 av Anita Brodén m.fl. (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av trädgårdar, parker och andra grönområden för människors hälsa och för miljön.

2010/11:C311 av Irene Oskarsson (KD):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att långsiktiga planer för strategisk markanvändning bör skapas så att olika typer av verksamheter kan samexistera.

2010/11:C312 av Andreas Norlén (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om riktvärden för flygbuller som inte hindrar angelägen stadsutveckling.

2010/11:C315 av Adnan Dibrani m.fl. (S):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en effektiv och demokratisk planeringsprocess.

2010/11:C316 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra en översyn av plan- och bygglagen för att stärka den fria etableringsrätten.

2010/11:C320 av Bo Bernhardsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att bostadsnära kolonilotter ska bli tillgängliga för många fler i framtidens hållbara städer.

2010/11:C321 av Bo Bernhardsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att bevara och utveckla förutsättningarna för trädgårdsodling i städerna.

2010/11:C324 av Caroline Szyber (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förenkla regelverket kring bostadsbyggandet.

2010/11:C327 av Kerstin Engle (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en modern stadsplanering för bostadsbyggande.

2010/11:C330 av Tommy Waidelich och Börje Vestlund (båda S):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att genomföra en översyn av plan- och bygglagen.

2010/11:C343 av Krister Hammarbergh (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att se över möjligheterna att göra överklagningar vid plan- och bygglovsärenden.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att se till att handläggningstiderna vid överklagningar görs snabbare för ärenden som inte har prejudicerande karaktär.

2010/11:C349 av Staffan Anger (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kommuners planarbete.

2010/11:C350 av Staffan Anger (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att underlätta boende i husbåt.

2010/11:C351 av Staffan Anger (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av lagstiftningen om byggförsäkring.

2010/11:C352 av Erik Bengtzboe (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över tillämpningen av plan- och bygglagen.

2010/11:C357 av Camilla Waltersson Grönvall (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om innovativa miljölösningar på den egna tomtmarken.

2010/11:C358 av Lars Ohly m.fl. (V):

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om blandade boendeformer.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av plan- och bygglagen.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av förutsättningarna för att bygga bostäder.

2010/11:C362 av Tina Ehn m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett moratorium om fem år då man inte tillåter att några nya externa köpcentrum byggs.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en ny lagstiftning ska föreskriva obligatorisk samordning mellan närliggande kommuner vid planering av externhandel.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att hävda de grundläggande friheterna i de områden för medborgarnas vardagsmöten som nu i ökande grad privatiseras.

2010/11:Fö206 av Jan Lindholm (MP):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bygglovsplikt för antenner och basstationer.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att i plan- och bygglagen ge utrymme för kommuner att skapa områden med låga strålningsnivåer.

2010/11:Fö249 av Ulrika Carlsson i Skövde och Annika Carlsson (båda C):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bostadsanpassningsbidrag till elöverkänsliga.

2010/11:So543 av Maria Wetterstrand m.fl. (MP):

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om hur barn och unga kan ges förbättrade möjligheter att delta i samhällsplaneringen.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Boverket i uppdrag att ta fram en norm för barns tillgång till lektyr.

2010/11:T502 av Maria Wetterstrand m.fl. (MP):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Boverket bör utforma riktlinjer för att alla barn ska ha tillgång till en lekpark eller parklek och möjlighet till fri lek i sitt närområde.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Boverket bör ge kommunerna riktlinjer och stöd så att de kan säkerställa att alla medborgare har tillgång till bostadsnära natur inom 300 meter.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Boverket bör ges i uppdrag att utveckla rekommendationer kring hur friytebegreppet bör tolkas för att tillgodose vårt behov av bostadsnära, tillgängliga och användbara friytor.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Boverket bör utforma riktlinjer för hur kommuner ska kunna skapa mer plats för grönområden, lekplatser och kultur i städerna, genom att minska behovet av parkeringsplatser, exempelvis genom bilpooler och ökat resande med kollektivtrafik.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Boverket bör utforma en miniminorm för antalet cykelparkeringar vid nybyggnation av bostäder i tätort.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Boverket bör utforma en miniminorm för avståndet till kollektivtrafik vid nybyggnation av bostäder i tätort.

21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge bra och långsiktiga villkor för butiker och annan service i närområdet.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa ett femårigt moratorium för nybyggnation av externa köpcentrum.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag till riksdagen om förändringar i bestämmelserna om översiktsplaner och regionplaner i syfte att skapa en långsiktigt hållbar utveckling av handelsetableringar.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör lyfta fram goda exempel och arbeta med teknikupphandlingar och andra metoder för att stödja och bidra till utvecklandet av byggtekniska lösningar som stöder alla de tre dimensionerna av hållbarhet.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kommuners översiktsplanering ska tillmätas stor vikt vid rättstillämpningen, när kommunen planerat på ett sätt som bidrar till miljömålen och hållbar utveckling.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag till riksdagen som skapar större möjligheter för lokalt inflytande i planeringen, så att medborgarna på allvar får vara med och bestämma hur staden ska se ut i framtiden.

2010/11:T504 av Stina Bergström m.fl. (MP):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Boverket bör utfärda en rekommendation för kommunernas detaljplanering med en miniminorm för cykelparkeringar vid nyetablering av bostäder och för arbetsplatsparkering.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om ändring i plan- och bygglagen som tydliggör att kommuner ska ta in planeringen av cykelbanor i översiktsplanen.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av plan- och bygglagen, trafik- och parkeringslagstiftningen med utgångspunkt i cyklisternas behov samt ur ett klimatperspektiv.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Boverket bör utfärda rekommendationer om bilfria zoner kring alla skolor med självklart undantag för funktionshindrade och nödvändiga transporter för kommunernas detaljplanering.

24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Boverket bör utfärda rekommendationer för kommunernas detaljplanering att bilars kantparkeringar bör tas bort för att använda utrymmet för kollektivtrafik och/eller cykeltrafik.

2010/11:MJ216 av Tina Ehn (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i den övergripande samhällsplaneringen ge exempelvis Boverket i uppdrag att utarbeta riktlinjer för en mer hästanpassad stads- och samhällsmiljö.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att genom information till Sveriges kommuner uppmuntra och erbjuda utbildning för att skapa möjligheter till en mer hästanpassad samhällsplanering.

2010/11:N369 av Kent Persson m.fl. (V):

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en utredning ska tillsättas med inriktning på att ombyggda hus i genomsnitt inte ska förbruka mer än 90–100 kWh/m².
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Boverket ska få i uppdrag att skärpa energikraven med inriktningen att kraven vid nybyggnation senast 2011 ska vara 70 kWh/m² respektive 90 kWh/m² beroende på geografisk zon.

2010/11:N409 av Kenneth G Forslund m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av blandad bebyggelse.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att ge kommunerna möjlighet att i planprocessen avsätta nya bostadsområden för åretruntboende.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna att stärka de mantalsskrivnas inflytande över detaljplaneprocessen.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över vilka möjligheter det finns att klara de miljökrav på vatten- och avloppsnät som staten ställer på kommuner med stor turism.